Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. ◆ 27 март 1970 йил, жума ◆ № 72 (14.538). ◆ Баҳоси 2 тийин.

Фотолавҳалар

АДОЛАТ Қурбонова Охунбобоев районидаги Охунбобоев номли колхознинг илғор бригадирларидан ҳисобланади. У бошлиқ бригадада ўрта мактабни тамомлаган ўн қиз ишлаяпти. Бултур об-ҳаво шароити ноқулай бўлганлигига қарамай бригадада 60 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан «оқ олтин» олинди. Бригада коллективи бу йил хосилдорликни 35 центнерга етказиш мажбуриятини олди. Суратда: бригада бошлиғи Адолат Қурбонова ва бригада аъзоси Малоҳат Абдуллаева кекса пахтакор Камол бобо Сайфуддинов билан маслаҳатлашишяпти.

Г. Бойко фотоси. (ЎзТАГ).

СУРХОНДАРЕ областидаги Гагарин номли наслчилик заводида совлиқлар оммавий равишда қўзилаяпти. Заводнинг Боботоғ этакларидаги яйловларида 43 минг бош қўй ва қўзи боқиляпти. Чорвадорлар бу йил ҳар 100 бош совлиқдан 130 тадан қўзи олиш ҳақида берган ваъдаларини бажариш учун қатъият билан курашмоқдалар. Пастдаги суратда: ҳар 100 бош совлиқдан 125-130 тадан қўзи олаётган илғор чўпон Номоз Чориев янги туғилган қўзилар билан.

Х. Исроилов фотоси. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ЛЕНИНЧА МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

ЗАРБДОР КУНЛАР

ГАЗЧИЛАР ҲИММАТИ

«БУХАРАНЕФТЕГАЗ» БИРЛАШМАСИ КОРХОНАЛАРИ КОЛЛЕКТИВЛАРИНИНГ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

«Бухаранефтегаз» мамлакатнинг газ қазиб чиқарувчи энг катта бирлашмаларидан бири. Унинг газ конлари Уралдаги, мамлакат Европа қисмининг марказий районларидаги, Ўрта Осиё ва Қозоғистондаги шаҳарларни ва аҳоли пунктларини табиий газ билан таъминлаб туради. Беш йилликнинг ўтган тўрт йили мобайнида бирлашма корхоналарининг коллективлари газ қазиб чиқаришни 1,9 баравар, нефть ва газ конденсати қазиб чиқаришни 1,3 баравар кўпайтирди ва халқ хўжалигига пландан ташқари 1,5 миллиард куб метр газ ҳамда 100 минг тонна нефть ва конденсат берди, маҳсулотни реализация қилиш натижасида пландан ташқари 1,8 миллион сўмдан зиёдроқ фойда олди.

Газлидаги кон-қудуқларнинг ва газ тўплаш пунктларининг ҳаммаси батамом автоматлаштирилган ва олисдан туриб бошқарув усулига ўтказилган. Бошқа газ конларида ҳам мана шундай ишлар қилинмоқда. Янги техника ва технологияни, меҳнатни ташкил этишнинг илмий методларини жорий қилиш йўли билан 1966—1969 йилларда 9,3 миллион сўм миқдорида иқтисодий самара олинди.

Юбилей йилида «Бухаранефтегаз» бирлашмасининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари ёқилғи қазиб чиқаришни янада кўпайтириш, истеъмолчиларни газ билан таъминлаш ишларининг сифатини ошириш йўлида тағин ҳам каттароқ, жиддий ва масъулиятли вазифаларни бажаришлари керак.

«Бухаранефтегаз» бирлашмаси корхоналарининг коллективлари шонли юбилейни — В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигини нишонлаш мақсадида ҳамда КПСС Марказий Комитетининг 1969 йил декабрь Пленуми қарорларига амалий ишлар билан жавоб бериш учун ўз зиммаларига қуйидаги мажбуриятларни олдилар:

— Саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми бўйича беш йиллик планини 1970 йилнинг 15 декабрига қадар тўла бажарамиз, кон-қудуқлар фонди ишининг самарадорлигини янада ошириш, меҳнатни ва ишлаб чиқаришни ташкил этишни такомиллаштириш, прогрессив иш методларини кенг жорий қилиш йўли билан маҳсулотни реализация қилиш йиллик планини шу йил 27 декабргача муддатидан олдин бажарамиз ва йиллик пландан ташқари 345 миллион куб метр газ ҳамда 12 минг тонна нефть ва газ конденсати берамиз;

— Иккита янги газ конини — Ўртабулоқ ва Шохпахта газ конларини тажриба, саноат мақсадида фойдаланишга тайёрлаб қўямиз;

— Учқир ва Жанубий Муборак конларида 30 та қудуқни ўз ичига олган учта технология установкаларини комплекс автоматлаштириш ва телемеханиклашни тугаллаймиз;

— 45 та кон қудуғида газ қазиб чиқаришни интенсивлаштириш ишларини амалга оширамиз, 4 та кон қудуғидан биргаликда айримлаб ишлатиш методини жорий қиламиз ва бу тадбирларни амалга ошириш йўли билан 680 миллион куб метр газ оламиз;

— унумдорликни ошириш йиллик топшириғини 0,5 процент орттириб бажарамиз;

— рационализаторлик таклифларини ҳамда меҳнатни илмий ташкил этиш тадбирларини амалга ошириш йўли билан бир миллион сўм миқдорида шартли — йиллик маблағни тежаймиз.

БУ МАЖБУРИЯТЛАР «БУХАРАНЕФТЕГАЗ» БИРЛАШМАСИ КОЛЛЕКТИВЛАРИНИНГ ЙИҒИЛИШЛАРИДА МУҲОКАМА ЭТИЛИБ, ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ.

ИЛҒОРЛАРГА ТЕНГЛАШИНГ

КИМ НАСЛГА ҚАНЧА ҚЎЗИ ҚОЛДИРДИ?

Бўрон ЖОШУЗОҚОВ,

Сирдарё областидаги Омонгелди номли совхоз бош чўпони. Ҳар 100 бош совлиқдан 150 тадан қўзи олиб, 127 тасини ўстиришга қолдирган.

●

М. БЎРОНБОЕВ,

Шу областдаги «Қизилқум» совхозининг бош чўпони. Ҳар 100 бош совлиқдан 170 тадан қўзи олиб, 127 тасини ўстиришга қолдирган.

●

Сафар САЛИМОВ,

Шу областдаги Киров номли совхоз бош чўпони. Ҳар 100 бош совлиқдан 167 тадан қўзи олиб, 110 тасини ўстиришга қолдирган.

●

Б. ХУЖАНОВ,

Конимех районидаги «Коммунизм» совхозининг бош чўпони. Ҳар 100 бош совлиқдан 134 тадан қўзи олиб, 109 тасини ўстиришга қолдирган.

●

Жахшилиқ СЕРЕКБОЕВ,

Конимех районидаги «Октябрь 40 йиллиги» совхозининг бош чўпони. Ҳар 100 бош совлиқдан 178 тадан қўзи олиб, 110 тасини ўстиришга қолдирган.

●

Кенес АСАНОВ,

Шу совхоз 5-фермасининг бошқарувчиси. Ҳар 100 совлиқдан 152 тадан қўзи олиб, 101 тасини ўстиришга қолдирган.

ДОН ЭКИШ ТУГАЛЛАНДИ

САМАРҚАНД. («Совет Узбекистони» мухбиридан). Самарқанд областининг деҳқонлари бу йил баҳорги дон экишга ҳар йилдагидан барвақт киришган эдилар. Лалмикор ерларни ҳайдаш ва унга уруғ ташлашни кучайтириб, баҳорги дон экиш планини қисқа муддатда бажардилар. Область колхоз ва совхозларида players пландаги 67419 гектар ўрнига 72466 гектар ерга уруғ экилди. Ғаллаорол район хўжаликлари қисқа вақт ичида 17 минг гектардан кўпроқ, Нурота району совхозлари 12 минг гектардан ортиқ майдонга уруғ сепдилар.

Шу билан бир қаторда, кузда экилган ғалла майсаларини парвариш қилиш ҳам қизғин боряпти. Ҳозиргача область бўйича қарийб 30 минг гектар ердаги кузги ғалла борона қилинди, 22 минг гектар ғалла озиқлантирилди. Ҳар гектарига 80-100 килограммдан минерал ўғит сепилди. Асосий ғаллакор районларда кузги ғаллани самолётлар ёрдамида озиқлантириш қизғин давом этмоқда. Бу йил областда 50 минг гектар кузги ғаллани озиқлантириш мўлжалланмоқда. Бу ишни 25 мартгача тугаллаш назарда тутилмоқда.

Л. ЭРГАШЕВ.

БЕДАПОЯЛАР КЕНГАЙДИ

БУХОРО. («Совет Узбекистони» мухбиридан). Конимех райони хўжаликлари 1502 гектар майдонга беда экиб, бу соҳадаги планни областда биринчи бўлиб бажардилар. Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Конимех» наслчилик заводи, «Коммунизм», «Гигант», янги ташкил этилган «Шўркўл» совхозларида бедапоялар майдони 1,5-2 баравар кенгайтирилди.

Навоий райони колхоз ва совхозларида ҳам беда экиш плани бажарилди. Бу ерда 1200 гектардан ортиқ ерга беда экилди. Райондаги Свердлов номли, «Бухоро», «Қизил Узбекистон» колхозлари ва «Нарпай» совхози бедапоялар майдонини кенгайтиришда айниқса яхши кўрсаткичларга эришдилар.

Узбекистон Компартияси Марказий Комитети XVII пленуми қарорларини изчиллик билан амалга ошириш учун курашаётган Ромитан, Ғиждувон, Бухоро районларининг хўжаликларида ҳам беда экиш қизғин олиб борилятпи.

Т. НАЗИРОВ.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ, ВЦСПС ВА ВЛКСМ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ХАТИ МУҲОКАМАДА

ИМКОНИЯТЛАР КЎП

Андижон машинасозлик заводининг механика-йиғув цехи коллективи залга йиғилишди. КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш ва халқ хўжалигида тежамкорликка қаттиқ риоя қилиш» ҳақидаги Хати ўқиб эшиттирилди. Биринчи сўз механика-йиғув цехининг бошлиғи Ф. Сисоевга берилди.

— Заводимизда ўн икки ишчи беш йиллик планни ҳозирданоқ бажариб қўйди,— деди у.—Лекин, шунга қарамасдан ишимизда камчиликлар, фойдаланилмаётган резервлар кўп. Цехимизда меҳнат интизоми паст. Айрим ишчилар ишга кеч келиб, эрта кетадилар. Тушки овқатдан вақтида қайтмайдиганлар ҳам бор. Шундайларнинг касрига январь, февраль ойларида 145 киши-куни йўқотилди. Станокда ишловчи 160 ишчи ҳар куни 10 минутдан вақтни бекор ўтказса, бир ҳафтада 27 соат вақт кўкка совурилади. Агар биз бунга чек қўйсак, маҳсулот ишлаб чиқаришни янада кўпайтиришимиз мумкин.

Цехлар ўртасида мустаҳкам алоқа ўрнатилмагани ҳам ишнинг белига тепмоқда. Цехимиз бошқа цехлардан 39 хил деталь олади. Битта деталь кам бўлса ҳам иш тўхтаб қолади. Чўян қуйиш цехи етказиб бераётган деталлар ҳаммавақт ҳам техника талабларига жавоб беравермайди. Деталларнинг қаттиқлиги ошириб юборилади. Уни ишлаш ортиқча куч талаб қилади. Ҳатто қирқувчи асбоб-ускуналар, станоклар синиб кетмоқда. Цилиндр гильзаси, қалпоқча, валик ва бошқа деталлар сифатсиз қуйилмоқда. Фақат февраль ойининг ўзида қуюв цехи бўйича 200 дона қалпоқча, 600 та гильза, 350 та валик брак қилинди.

— Завод остонасига қадам қўйганимга ўн уч йил бўлди,— деди металл йўнувчи Т. Ҳасанов,— бу давр ичида қанчадан-қанча ишчи келиб кетди. Биргина ўтган йили цехимиз бўйича 137 киши ишга қабул қилиниб, 151 ишчи ишдан бўшатилди. Бу қўнимсизлик меҳнат унумдорлигига салбий таъсир кўрсатмоқда. Смена мастери ёшлар тарбияси билан кам шуғулланади. Цех бошлиғи ҳам бунга эътибор бермайди. Оқибатда брак кўпаймоқда. Бундай қўнимсизликка барҳам бериш даркор.

Шлифовкачи И. Назаров, токарь М. Царев ишга спиртли ичимлик ичиб келиб коллектив шаънига доғ туширaётганлар ҳақида гапирди. Завод директори А. Аникин ўз нутқида уларнинг фикрини қувватлади.

Йиғилиш охирида назорат комиссияси тузилди. Цех коллективи завод ишчилари, инженер-техник ходимларини имкониятлардан тўғри фойдаланишга ва тежамкорликка қаттиқ риоя қилишга чақириб, мурожаат қабул қилди.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг инструктори К. Зайнутдинов, Андижон область партия комитетининг биринчи секретари Б. Раҳимов ўртоқлар иштирок этишди.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЗАФАР САТРЛАРИ

ТЎЛ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

Жарқўрғон районидаги Норали Боймуродов номли колхознинг Абдулла Ерматов мудирлик қилаётган фермаси чорвадорлари тўл олиш планини муваффақиятли бажарди. Хўжаликдаги 10044 совлиқдан ҳозиргача 7027 боши қўзилади. Уларнинг 1025 таси 2 тадан, 102 таси 3 тадан қўзи туғди. Совлиқларнинг ҳар 100 бошига ҳозиргача 118 тадан қўзи олинди.

Тошбой Олланазаров, Қулаҳмад Нормуродовлар отарида тўл олиш янада баракали бўляпти. Т. Олланазаров отаридаги 602 та совлиқдан шу кунгача 485 таси қўзилаб, ҳар 100 бошига 125 тадан қўзи олинди. Қўзиларнинг кўпчилиги наслга қолдирилди.

Н. ОДИЛОВ.

100 МИНГ ТУХУМ

Қоракўл районидаги К. Маркс номли колхоз паррандачоқарлари тайёрлов пунктига 100 минг дона тухум топшириб, районда биринчи бўлиб йиллик планни бажарди. Улар апрель ойи охиригача яна 10 минг дона тухум етказиб бериш мажбуриятини олдилар.

А. БОБОҚУЛОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

СССР Олий Советига сайлов ўтказиладиган кун яқинлашиб келмоқда. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг навбатдаги мажлисида шу сайловга қандай тайёргарлик кўрилаётганлиги тўғрисида гаплашиб олинди.

Мажлисда шу нарса таъкидлаб ўтилдики, республикада сайлов кампанияси В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги байрами туфайли вужудга келган зўр меҳнат ғайрати ва сиёсий активлик вазиятида авж олиб бормоқда. Шаҳар ва қишлоқларнинг меҳнаткашлари сайлов кунини беш йиллик топшириқларни муддатидан олдин бажариш учун, КПСС XXIII съезди қарорларини муваффақиятли равишда амалга ошириш учун курашни кучайтириш билан кутиб олишга бел боғладилар.

Қабул этилган қарорда сайловга ташкилий-техникавий жиҳатдан тайёргарлик кўриш юзасидан Қорақалпоғистон АССР Олий Совети Президиумининг, область Советлари ва Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетларининг конкрет вазифалари белгилаб берилди.

Сайлов участкаларининг чегараларини ўз вақтида белгилаш, сайловчиларнинг рўйхатларини тўғри тузиш, сайлов комиссияларини тегишли бинолар ва алоқа воситалари билан таъминлаш зарурлигига алоҳида эътибор берилди. «Статистика» нашриётининг республика бўлимига етарли миқдордаги сайлов ҳужжатларини қисқа муддатларда нашр этиш таклиф қилинди.

Алоқа, маданият, савдо министрликларига, «Ўзбекбирлашув» правлениесига, граждан авиацияси Ўзбекистон бошқармаси, республика Министрлар Советининг матбуот, кинематография, радио эшиттириш ва телевидение давлат комитетларига, Ўрта Осиё темир йўли бошқармасига, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги юридик комиссияга ва бошқа бир қанча ташкилотларга сайловга ташкилий-техникавий жиҳатдан тайёргарлик кўришнинг муфассал планларини ишлаб чиқиш топширилди.

Шу мажлиснинг ўзида Олий Совет Президиуми табиий муҳитни ифлослантиришга қарши курашни кучайтириш тўғрисида Олий Советнинг қишлоқ хўжалиги ҳамда табиатни ва ер ости бойликларини муҳофаза қилиш доимий комиссиялари киритган масалани, шунингдек Тошкент области корхоналари ва ташкилотларида меҳнат тўғрисидаги қонунларга қандай риоя қилинаётганлиги тўғрисидаги масалани ҳам қараб чиқди.

(ЎзТАГ).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ МИЛЛАТЛАР СОВЕТИГА САЙЛОВ ЎТКАЗУВЧИ ЎЗБЕКИСТОН ССР САЙЛОВ КОМИССИЯСИ СОСТАВИГА НОМЗОДЛАР КЎРСАТИЛМОҚДА

Республикада сайловолди кампанияси тобора кенг авж олиб бормоқда. 26 март куни СССР Олий Совети Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи Ўзбекистон ССР сайлов комиссияси составига номзодлар кўрсатила бошланди.

Тошкентдаги «Узбексельмаш» заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан салкам икки минг киши «Сайлов тўғрисида Низом»га биноан республика сайлов комиссияси составига ўз вакилини кўрсатмоқ учун икки смена орасида тўпланди.

Қуюв цехининг бош мастери, коммунист Абдусамад Азимович Қориевни завод коллективидан номзод қилиб кўрсатиш тўғрисидаги таклифни машинасозлар маъқуллаб кутиб олишди. А. А. Қориев — Улуғ Ватан урушининг иштирокчиси. У, заводда узоқ вақт ишлаб, ўзининг ишлаб чиқариш новатори, актив жамоатчи эканлигини кўрсатди.

Йиғилиш қатнашчилари А. А. Қориевни СССР Олий Совети Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи Ўзбекистон ССР сайлов комиссияси составига кўрсатишга бир овоздан қарор қилдилар.

Республика Фанлар академияси президиумининг кенгайтирилган мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисда академия олимлари ва илмий ходимлари номидан Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти Обид Содиқов республика сайлов комиссияси составига кўрсатилди.

Маданият ходимлари касаба союзи республика комитети президиумининг кенгайтирилган мажлисида республика сайлов комиссияси составига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ташкилий-партиявий ишлар бўлимининг мудири Георгий Михайлович Орлов тавсия этилди.

Ўзбекистон касаба союзлари Советининг секретари Алексей Захарович Завьялов Узсовпроф президиумининг кенгайтирилган мажлисида республика сайлов комиссияси составига таклиф қилинди.

Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзидан республика сайлов комиссияси составига Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитетининг секретари Дилбар Аббосовна Абдураззоқовани номзоди кўрсатилди. Унинг номзоди Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитети бюросининг кенгайтирилган мажлисида тавсия этилди.

Республика Ёзувчилар союзидан шу ижодий ташкилот правлениесининг раиси Комил Нуъмонов (Яшин) республика сайлов комиссияси составига кўрсатилди.

(ЎзТАГ).

УЗБЕКИСТОН БАЛИҚЧИЛАРИНИНГ ЗАФАРИ

Доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллик юбилейини муносиб кутиб олиш учун курашаётган Узбекистон балиқчилари катта ғалабани қўлга киритдилар. Улар балиқ тайёрлаш квартал планини муддатидан анча илгари бажардилар. Балиқчилар давлатга 9170 центнер маҳсулот топширдилар. Улар яна ой охиригача 20 минг сўмлик товар маҳсулоти етиштиришга ҳаракат қилмоқдалар.

РСФСР ЁЗУВ... УЧИНЧ...

МОСКВА ...
РСФСР ё...
съезди б...
давом ...
Сою...
да ...
оч...

Ленин саҳифаси

Лениннинг ҳаёти жасоратдан иборат. Унинг ҳаёти фикрининг ижодий ишлаши ва тинимсиз революцион ҳаракат билан, ғоявий ва сиёсий жанглар билан ўтди. Ленин пролетариат революционерининг энг буюк фазилатларини: қудратли ақл-идрок, ҳамма тўсиқларни бартараф эта олувчи ирода, қуллик ва зулмга муқаддас нафрат, революцион жўшқинлик, изчил интернационализм, улкан ташкилотчилик доҳосини ўзида мужассамлантирган эди. Лениннинг ҳаёти ва фаолияти ишчилар синфи ва коммунистик партиянинг кураши билан бир бутун бўлиб қўшилиб кетди.

(СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 100 ЙИЛЛИГИГА ТЕЗИСЛАРИДАН).

Совет Туркистони вакиллари В. И. Ленин ҳузурида. 1918 йил.

Рассом В. Нечаев.

ДОҲИЙ НАКАЗИ

Антонина КОПТЯЕВА.

Улуғ жанглар суронини эслатиб
Граждан уруши байроқлари ҳилпирар.
Башарият орзу-армони бўлиб
Ленин қўл чўзиб минбарда турар.

Ярослав СМЕЛЯКОВ

...Қисқача бир хат, ҳатто тасодифан қўлга илиниб қолган юқори бурчагида «Молия министрлиги бўйича халқ комиссари. Петроград 26/XI — 1917 йил» штампали бланкада ёзилган дастхат. «Ушбуни топширувчилар — Оренбургдан келгач темир йўлчи ўртоқлардирлар. Дутовга қарши шошилинч ҳарбий ёрдам талаб этилади. Амалий равишда тезроқ муҳокама қилиб, ҳал этишни сўрайман. Қандай ҳал қилганингизни менга қисқача ёзиб билдиринг. Ленин».

Штабдан зудлик билан жавоб келди. Антонов-Овсеенко Ленинга яқин кунларда Оренбургга Петроград, Москва, Красноярскдан ҳарбий қисмлар юборилажагини ҳамда бир эшелон матрослар ва қизил гвардиячилар юборилганлигини билдирди. Бу чоқ 1915 йилдан бошлаб Орск темир йўл қурилишида инженер бўлиб ишлаган, ака-ука Коростелевлар ва Цвилинг билан бирга Оренбургда партия ташкилоти тузган большевик Пётр Алексеевич Кобозевни Ленин дутовчиликка қарши кураш бўйича фавқулодда комиссар қилиб тайинлаган эди. Бу ваколатни Кобозов 1917 йил ноябрда, Дутов Оренбург ўлкасида диктатор бўлган вақтда олгач эди. Лекин бу вақт Поволжье ва Уралда контрреволюционерлар қўзғала бошлаган эдилар. Шунинг учун Кобозевга жойлардан ёрдам олиш қийин бўлиб қолган эди.

Оренбург ишчилари Пётр Алексеевични яхши билар эдилар: У ҳақиқатан ҳам серғайрат ва толмас киши эди. Ўрта бўйли, миқти гавдали, дўнг пешона, катта-катта кўзлари билан дадил боқадиган, қисқа қалин соқолли, мийиғида очиқ жилмайиб турадиган бу киши ўзининг қувноқ хушчақчақлиги билан ҳам қалбларни ўз жозибасига тортарди. Кобозев марказдан ёрдам кутиб ўтирмасдан ҳар қадамда душман кучлари ғужғон ўйнаётганини сезиб, Оренбургда дутовчилар облавасидан зўрға қутилиб қолгач, Дутовнинг сўл томонидаги Бузулуқ шаҳарчаси ва темир йўл станциясини ўз фаолиятининг маркази қилиб олди. Бу ерда у маҳаллий гарнизон солдатлари ва темир йўлчилар орасида митинглар ўтказди. Қизил гвардия отрядлари тузди. Қозон, Сизрань, Самара, Кинелда бўлди, лекин бу жойларнинг ҳаммасининг ҳам ўз қийинчиликлари бор эди. Контрреволюция солаётган хавф жойларда Советлар учун ишончли кучларни банд қилиб қўйган эди. Бинобарин, Кобозев яна Бузулуқда иш олиб боради.. У темир йўл ишчиларининг съездини ўтказади. Тошкент (Оренбург) темир йўли шимолий қисмини бошқаришни ўз зиммасига олади, батракларнинг уезд съездида қатнашади, бу съездда батрак депутатлари Совети тузилади. Бузулуқда Қизил гвардия тузилганлиги ҳақидаги хабар бутун ўлкага ёйилади. Дутов қўшинларида бир нафар ҳам ишчи ва деҳқон бўлмаган ҳолда (Дутов пиёда аскар ва казак қисмларига фақат офицерлар ва кўнгилли зиёлиларни оларди), Кобозевга бутун губернадан халқ оқиб кела бошлади. Булар айрим кишилар ва майда отрядлар эди, Кобозев эса улардан гарчи кичикроқ бўлса-да, лекин пишиқ зарбдор группа тузди.

Оренбургда Дутов устидан қозонилган катта ғалаба ҳамма учун зўр шодлик бўлди: ноябрь кунларида тутиб қамоққа олинган Александр Коростелев ва Самуил Цвилинг бошлиқ большевиклар подполчи қизил гвардиячилар ёрдами билан турмадан қочдилар. Яширин ишловчи Қизил гвардия учун Дутов фронти чизиғи орқали Бузулуқдан Оренбургга қурол ўтказиш ҳам худди шундай дадил ва шижоатли иш эди. Бу ишни большевик машинист Федосий Кравченко ёрдамчиси Василий Толмачёв билан бирга бажарди. Улар сув тўлдирилган паровоз тендрасида уч пулемёт, саксон тўққиз милтиқ ҳамда кўмир орасига бекитиб олти минг патрон олиб бориб, Бош мастерскойларнинг ишчиларига топширдилар. Юнкер ва казаклардан йўлда қўйилган қуролли қоровуллар паровозни тўрт марта тинтиб кўрдилару, лекин тендрага қарашга уларнинг фаҳми етмади...

16 декабрда Оренбург фронти тузилди, бир неча кундан кейин эса Кобозев Оренбургга ҳужум қилишга биринчи марта уриниб кўрди. Бирок ҳарбий ишда ҳали янги бўлган Кобозев учун бу ҳужум фожиали тамом бўлишига сал қолди, чунки унга қарши қўзғолон кўтарган Сизрань уланлари хиёнат қилдилар. Лекин худди шу пайт мичман Сергей Дмитриевич Павлов қўмондонлиги остида Кронштадт денгизчилари ёрдамга етиб келдилар: бу денгизчиларни Ленин илтимосига кўра Петроград штаби Оренбург томонга юборган эди. Бундан ташқари, Самара ревкомининг раиси В. В. Куйбишев юборган наводкачи Ходаков бошлиқ артиллериячилар ҳам етиб келдилар. Сергей Павлов Бузулуқдаги барча отрядларга командир бўлади, Ходаков эса ишчи пиёдаларнинг Оренбургга қилган иккинчи юришидан ҳам, 1918 йил ёзида уларнинг кўп машаққат билан Актюбинскка чекинишидан ҳам «нажоткор» бўлади. Оренбург фронти масаласи Совнарком мажлисларида бир неча бор (1917 йил 16 декабрдан 24 декабригача) муҳокама қилинди.

Дутовнинг мустаҳкамланган райони доирасига кирган Сирт станциясидаги казаклар истеҳкомлари жанг билан разведка қилингандан кейин қўшин Революцион ҳарбий кенгашини ташкил этувчи Кобозев, Павлов ва қозоқ халқининг типларда достон бўлган қаҳрамони Алибий Жанилдин қарийб уч минг кишидан иборат куч билан (Дутовнинг ўн минг кишилик армиясига қарши) Оренбургга иккинчи марта ҳужум бошладилар. Бузулуқликлар, казак отлиқларига қарши янги жанг тактикасини қўллаб бир-бирларига мадад бериб ҳужум қилаётган поездлар ка... нинг олд ва орқа томонига ишчилар ўзлари ... брочепоездларни ҳимояга қўйдилар. ...ор оқ казакларнинг ён томонлардан бу ... ҳужум қилишга йўл қўймас эди.

Ўша йилги қишда қор ниҳоятда қалин ёғиб, жуда қаттиқ совуқ бўлган эди. Бу совуқнинг изғиринни фақат юпун кийинган қизил гвардиячилар ва матросларгагина эмас, балки Дутов қўшинларига ҳам таъсир қилган эди: Сирт олингандан кейин окоплардан бир неча юз совуқдан қотиб қолган кадетлар ва юнкерлар топилган эди.

1918 йил 18 (31) январга ўтар кечаси Қизил гвардия Оренбургга кирди.

Оренбург бойлари данғиллама уйлар деразаларининг қоп-қора ойналари қор бостан кўчалардан ўтиб бораётган қизил гвардиячиларга ҳўмрайиб қарарди. Аммо ишчилар, подполчилар ва шаҳар камбағаллари ўз халоскорларини жуда жўшқин шод-хуррамлик, қувноқ қийқириқ ва шодлик кўз ёшлари билан кутиб олдилар! Бу — қаҳрамонларча ялпи забастовканинг хотимаси, қийнаш, хўрлаш, қатл қилишларнинг хотимаси эди. Дутов Верхнеуральскда бекинди, сўнгра Тўрғай даштига қочди.

1918 йил 22 январь (4 февраль). Радиограмма: «Ҳаммага, ҳаммага... Оренбург Совет ҳокимияти томонидан олинди, казакларнинг қўрбошиси Дутов эса тор-мор қилинди ва қочиб кетди...»

Аммо бу ҳали курашнинг биринчи босқичи эди, холос. Паровоз йиғув цехида яна ғала-ғовур. Ҳамма яна қўзғалиб уйларидан, иш жойларидан югуриб келишди. Изтиробга келган халқнинг ғазаби қайнаб тошди, ғовур кўтарилди. Лекин бирдан ҳамма жимжит бўлиб минбардан эшитилаётган ҳар бир сўзга диққат билан қулоқ солди.

Туркистонда очлик ваҳшат солаётганлигини ҳамма биларди. Совет ҳокимиятининг Оренбургдан Туркистонга ғалла юбориш ҳақидаги қарорини ҳам бу ғалла сотиб олинадиган Соль-Илецкда оқ гвардиячи шайкалар пайдо бўлганини ҳам билардилар. Қизил Армия қисмлари Оренбург олингандан кейин Нижнеуральскка кетиб қолган эди. чунки у ерда Урал казаклари (староверлар ва қулоқлар) исён кўтаришган эди; қолган қизил аскарлар темир йўлни дутовчилардан қўриқламоқда эди . Илецк станицаларида совет тартибини ўрнатмоқ учун мудофаа штаби Бош темир йўл мастерскойлари ишчиларидан отряд тузди.

— Биз Цвилингни фикридан қайтармоқчи бўлдик: сен зўр сиёсат билан шуғулланишинг керак, дедик. Лекин у, мени отряд билан юборинглар, деб қаттиқ туриб олди, чунки, мувофиқ келадиган командир топилмади, — деб хабар қилди ҳаяжон ва қайғудан хириллаб қолган товуш билан губижроком раиси Александр Коростелев. — Самуил Моисеевич гарчи журналист ҳисоблансa ҳам, милтиқ билан жанг қилишни афзал кўрди. У менга Соль-Илецкдан телефон қилиб айтдики отряднинг руҳий ҳолати яхши, Мертвецов станциясидаги казаклар Совет ҳокимиятига хайрихоҳлик билдириб, уни танидилар. У яна, отряд билан нарига қараб жиламан ва ишни тинчлик билан саранжомлаб, Туркистон учун ғалла топаман, деди. Мана энди уч юз кишидан фақат бир киши қайтиб келди... Кеча, 2 апрелда Изобильная станциясида отрядимиз пистирмага дуч келиб, нотенг жангда ҳалок бўлибди.

Халқ оҳ деб нолиш қилди, гўё ҳамма бирдан жунбишга келди, аёлларнинг йиғлаган товуши эшитилди: отрядда ўз заводларининг одамлари, ўзларининг қон-қардош яқинлари бор эди.

Цвилинг отрядининг ҳалок бўлганлигини Валериан Куйбишев прямой провод орқали Ленинга билдирди.

— Оренбург Халқ Комиссарлари Советидан Дутов авантюрасини илдизи билан йўқ қилиб ташлашда ёрдам беришни сўрайди, йўқса яна пробка пайдо бўлади ва у Туркистон ўлкасининг 12000000 аҳолисини очликдан ҳалок қилади. Оренбургдан Илецкка юборилган бир отряд қуршаб олиниб, ёппасига қириб ташланди, тахмин қилишларича ҳукумат комиссари Цвилинг ҳалок бўлган бўлса керак. Самара Оренбургга ёрдам бериш учун бор кучини ишга солмоқда, аммо дутовчиликни узил-кесил йўқ қилмоқ учун маҳаллий кучлар етарли эмас, марказдан ёрдам берилиши зарур. Мен сўзимни тамом қилдим, жавоб кутаман.

Кремлдан жавоб:

«Ҳарбий маҳкамага дарҳол маълум қилиб, сизларга ёрдам кўрсатиш учун ҳозироқ ҳамма чорани кўраман.

В. ЛЕНИН».

Нафасни ростлаб олишга имкон бўлмади. Митингларда янгидан-янги оғир мудҳиш хабарлар маълум қилинарди, ёш Совет республикасини қонга ботирмоқчи бўлган душманларнинг кирдикорлари муҳокама қилинарди. 1918 йил июнда чехословаклар исён кўтарди ва Колчакнинг майдонга чиқиши бутун мамлакатда реакция қаланғи-қасанғиларини ҳаракатга келтирди. Оқ чехлар ва оқ гвардиячилар Сизрань, Бузулуқни босиб олганларидан, Қозонни ишғол этиб, унда сақланган Россия олтин запасини қўлга киритганларидан кейин, Оренбург партия ва совет ташкилотлари олдида эвакуация масаласи кўндаланг бўлиб турарди. Бу ишга жазм қилиш осон эмас эди, лекин даштдан Дутов, Бузулуқ томондан чехословаклар ва Урал казаклари ҳужум қилиб келмоқда эди.

Келгуси кураш учун кучларни сақламоқ керак, деб қарор қилишди ишчи командирлар ва партия раҳбарлари.

Мудҳиш долзарб кунлар бошланди. Юздан ошиқ эшелон йигирма минг кишидан иборат Қизил Армияни олиб Актюбинскка жўнади. Оренбургликларнинг кўнгли ғаш, шу қадар машаққат билан душмандан тортиб олинган шаҳарни ташлаб кетишга юрак ачийди, қон-қардошларни душман ихтиёрига ташлаб кетиш даҳшатли бўлиб туюлади.

Эвакуация қилинганларни тақир чўл ноҳушлик билан, қаҳр билан қарши олди. Сув йўқ. Чанг-тўзон бўрони, оқ казаклар муттасил ҳуруж қилиб туришади, ҳарқалай, тўла ғалаба қилдим, деб ишонган Дутов асосий кучлари билан чекинаётганларни таъқиб этмади: ўша туркистонликлар билан бирга очликдан қирилиб кетсин, деб ўйлади. Шуниси ҳам бор эдики, казаклар улар учун бегона ерга боришга кўп ҳам рағбат кўрсатмас эдилар.

Жанг билан Актюбинскка етиб боргандан кейин қизил отрядлар бўлинишди: ишчилардан келган делегация ҳужум қилавериб жонга теккан оқларга қарши ёрдам сўради, қўшинларнинг бир қисми Краснощёнков қўмондонлиги остида душман қуршовида қолган Орскка қараб йўл олди. Яёв кетишди. Биринчи Оренбург ишчи полкига ёзилган Олиферов билан Ведякин сафда ҳам ёнма-ён боришарди. Жазирама иссиқ ва чанг-тўзондан зўрға нафас олиб, индамай қадам ташлардилар. Қўллари каттакон, яғрини кенг шопдай узун мўйлови юқорига бураб қўйилган Андрей Левашов ҳазил-мутойиба билан пиёдаларга далда беришга ҳаракат қилди-ю, сўнгра у ҳам жим бўлиб қолди. Эскирган сафар кийимида ҳам у қомат кериб юрувчи шоввоз қизил гвардиячи эди. Қизил гвардиячилар у билан Оренбург учун бўлган жанглардаёқ дўстлашиб қолган эдилар, шунинг учун улар Левашов командирлигида тупканинг тагига боришдан ҳам қайтмас эдилар. Бу ўринда улар ўзларини «ўтга ҳам, сувга ҳам» ташлашдан қайтмас эдилар, деган ибора тўғри келмас эди: улар жон деб ўзларини сувга ташлар эдилар-у, лекин сувнинг ўзи йўқ эди, бунинг устига казаклар йўлдаги қудуқларни булғатиб кетган эдилар; ўтга келганда эса улар муттасил бўлиб турган отишмаларга кўникиб қолган эдилар. Бунинг устига жазирама офтобдан ер шу қадар қизиб кетган эдики, катталарга елимдек ёпишиб олгач Пашка Олиферов сингари оёқяланг йигитчалар ерга худди қиздирилган товага оёқ қўйгандек қадам босардилар.

Аввал бошда казаклар яқин йўлламади. Душман отлиқлари гўё ўзига андармон қилмоқчи бўлгандек, узоқ дашт ўнқир-чўнқирлари устида қузғунлар сингари айланишарди. Улар чанг-тўзон саробига ғарқ бўлиб ётган уфқда бирдам бўлишарди-ю, дарров ғойиб бўлиб, бошқа жойдан чиқишарди.

Полк артиллерия командири Ходаков унинг олти замбараги дала йўлидан қандай чўзилиб бораётганлигига зеҳн солиб қараркан:

— Хўп, майли! Ҳали тағин ҳисоб-китоб қиламиз! — деб қўйди, таҳдид қилиб.

Қўпикка ботган отларнинг ингичка тортган биқинлари кепаётган қишни, ўроқчилар келишини беҳуда кутиб ётган ўт-ўланларни эслатарди.

Орскка яқинлашиб борган отлиқ аскарлар ғарамлаб қўйилган пичанларни кўриб қувониб кетдилар, лекин шу пайт бирдан ғарам устини қора тутун қоплади, сарғиш-қизғиш аланга учлари гуриллаб, осмонга кўтарилди. Бирданига ҳамма томондан казаклар ёпирилди. Пашка Олиферов зиммасига бошқа қизил гвардиячилар билан бирга ўтни ўчириб, пичанни қутқариб қолиш вазифаси тушди. Қолганлар жангга киришиб кетдилар. Орскда ҳам бошдан оёқ отишмалар бўлаётган эди: у ерда ҳам душман атакаларини қайтармоқда эдилар.

Шу алпозда жанг қилиб Орскка бостириб кирдилар, бу ерда ҳам худди ўша йилнинг январида Оренбургда бўлган воқеалар юз берди: бойлар ошкора ғазабга минди, ўзимизнинг жафокаш ишчи биродарларимизнинг қувончи эса ичига сиғмади. Сершовқин Урал соҳилида лагерь қуриб дам олаётган аскарларимиз Дутов ҳақида қўшиқ айтишдилар:

Сен, подшоҳнинг содиқ малайи,
Халққа душман сен — ёвуз олчоқ,
Атрофингда ғўплаб оқлар галасин,
Ажалингни излаб юрибсан ҳар чоқ.

Кечалари казаклар қамалдагиларнинг уйқусизлик билан тинкасини қуритиб тинмай атака қилардилар, Дутов эса ўзининг тегишли казак пиёда қисмларини Орск ёнига юбориб, қамални ҳамон кучайтирарди. Гоҳ отлиқлар, гоҳ пиёдалар ишчи полкларига ҳужум қилишар, айёрлик билан айланиб ўтишга уринишар, биродарлашувни таклиф этишарди. Эртадан кечгача снарядлар портласа-да, шаҳар ҳамон қаттиқ турарди. Августнинг охирида Дутов ўзи келиб: «Ҳар нима қилиб бўлса ҳам Орск олинсин» — деб буйруқ берди. Бир кечаю кундуз тинмай тўплардан ўқ ёғдирилди, сўнгра оқлар атакага ташландилар, лекин улар қаттиқ қаршиликка учраб чекиндилар.

Айни шу вақт қизил гвардиячилар даҳшатли хабарни эшитдилар: Москвада заводда нутқ сўзлагандан кейин Ленин оғир ярадор бўлибди.

Шундан кейин яна атака бошлаган оқлар роса таъзирини еди, бироқ дам олиш чоғида ишчилар ўз кишиларидан қайғуларини яшира олмадилар.

Гераськанинг отаси Фёдор Ведякин кўплар қатори Оренбургда қолдирган оиласи учун ғусса чекарди, ҳозир у Ходаковда артиллериячи эди. Ўзининг темирчилик касбининг қаттиқ тақир-туриридан, кейин эса бир неча йил давомида жанговар тўпнинг наводчиси бўлганидан гаранг бўлиб қолганлиги натижасида бақириб сўзлайдиган Ведякин овози хириллагани учун яна қаттиқроқ бақириб, ўртоқларининг қулоқларини қоматга келтирди:

— Эсер аёл отибди! Мана қай даражага бориб етибди у лаънатилар! У вайсақиларга индамай қўйиб чакки қилган эканмиз. Тағин улар билан бир партияда турган эдик! Ҳамма қилмишлари учун уларга мукофот шуки, барини бўйнидан осиш керак.

Ҳамма томондан Ленинга самимий хатлар, телеграммалар кетди, лекин у томондан келаётган хабарлар мужмалроқ эди.

Фалокат устига фалокат: ўқ-дори тамом бўлмоқда, одамлар сафдан чиқмоқда эди. 26 сентябрда Оренбургга ҳужум қилиш тўғрисида буйруқ олинди йўлга чиқдик, аммо лекин қизил гвардиячилар у томонга ёлғиз ўзлари ёриб ўтолмасликларини билардилар: ҳамма умид энди ўзимизнинг Туркистон армиямизга, қаратилган эди, бу армия Актюбинск томондан асосий зарба бериши керак эди...

Туркистон армиясининг асосий кучлари от-аравалар билан овора бўлиб орқада ушланиб қолган эди, бинобарин, Орскдан Оренбургга ҳужум қилиб бораётган қизил гвардиячиларга сон жиҳатдан кўп бўлган оқ казакларнинг тазйиқи остида Ильинка станцияси томон бурилишга тўғри келди, шу йўл билан улар Урал дарёсидан кечиб ўтиб, Оренбург—Актюбинск темир йўлига чиқиб олиш, унда ўз қўшинлари билан учрашиш умидида эдилар. Тим қоронғуда Губерлин дараси тоғлар орасидан борардилар. Ҳар бир айрилишда пастдан ҳам, тепадан ҳам улар ўққа тутиларди. Ҳар бир муюлишда пистирмага дуч келиш мумкин эди. Улар совуқ ҳавода, ёнаётган Ильинка тутуни панасида тез оқар Уралдан кечиб ўтдилар ва яна дашт ўнқир-чўнқирларида олға жилдилар. ниҳоят Қоратўғай станциясида ҳар хил кийимда бўлган, шапкаларига, енгларига, ҳатто отларининг ёлларига қизил лентача тақиб олган кишиларни учратдилар. Бу кишилар Актюбинскдан келаётган, унда мустаҳкамланиб, кучайган Оренбург армиясининг асосий кучлари экан. Бу армия энди Туркистон армияси деб аталарди. Унга Георгий Васильевич Зиновьев қўмондонлик қиларди.

Бу йил ҳам қиш ўтган йилдагидек қаттиқ келиб, совуқ қирқ даражагача етди. Ҳамма томонини дўнгалак коплаган изғирин дашт-биёбонларда қор бўрони ваҳшат қиларди. Юпун кийинган қизил гвардиячилар орасида совуқ урганлар кўп эди. Жанг қилиб йўл босиларди, паровозлар учун ёқилғи топиш керак эди, чунки кўмир етишмас эди. Бухорча алача тўн кийиб, устидан ким тасмача, ким чилвир бойлаб олган, оёқларига намат ковуш кийган жангчилар бузилган уйларнинг ходаларини арралар, паровозга тахталарни ташиб келтирар, шпалларни ағдарардилар...

1918 йил 23 декабрда Мудофаа Кенгашининг раиси В. И. Ленин республика қуролли кучлари бош қўмондонидан сўради:

«Сизнинг икки ҳафта бурун Оренбургни олиш ҳақида буйруқ чиқарганингиз тўғрими, агар тўғри бўлса, нега буйруқ ижро этилмаётибди?».

1919 йил 31 январда Оренбург губерна ижрокоми Ленин ва Свердловга қуйидагича телеграмма берди:

«Оренбург губижрокоми ҳозиргина ўз постига қайтиб келди. Ҳозирга қадар бутун состави билан Туркистон армияси сафларида бўлиб, у билан бирга Оренбургга кирган губижроком Бутунроссия Марказий Ижрокомини ва Халқ Комиссарлари Советини табриклайди ва ишонч билдириб айтадики, душман билан етти ойлик кураш давомида тажриба орттириб чиниққан, шу давр ичида ўз атрофида бутун бир армияни жипслаштирган, бошқа қўшинлар билан биргаликда Оренбургни эгаллаб, Туркистонга йўл очган губижроком доимо ишчи-деҳқонлар ҳокимиятининг энг ишончли таянчи бўлади».

1- армиянинг 24- дивизияси Оренбург олингандан кейин Орскка ёрдамга кетди, Зиновьевнинг 31- Туркистон дивизияси Уфага қараб йўл олди, шундан кейин ишчилар яна цехларга милтиқлар билан кириб, уларни станоклар ёнига тиркаб қўядиган ва биринчи сигнал берилиши билан дарҳол казакларнинг босқинини қайтаришга югуриб чиқадиган бўлдилар...

Бирок Оренбургнинг жанубий остоналаридаги ҳужум муваффақиятсиз бўлиб чиққанлиги сабабли шаҳар мудофаасининг аҳволи яна оғирлашди, айниқса Илецк шаҳарчаси атрофидаги казаклар қўзғолон кўтаргандан ва уни оқлар босиб олгандан кейин аҳвол жуда мушкуллашди.

1919 йил 12 майда В. И. Ленин М. В. Фрунзега қуйидаги телеграммани берди:

«Сиз Оренбургнинг аҳволи оғир эканлигини биласизми? Бугун менга прямой провод орқали сўзлаган темир йўлчилар орқали оренбургликларнинг 2 полк пиёда аскар ва 2 полк отлиқ аскар ёки лоақал дастлабки вақтда 1000 пиёда аскар ва бир неча эскадрон юбориш тўғрисидаги қаттиқ илтимосини топширишди. Қандай тадбирлар кўрганингизни ва Сизнинг режаларингиз қандайлигини зудлик билан хабар қилинг».

22 майда Ленин Фрунзега яна эслатади:

«Менинг Оренбург тўғрисида 12 майда берган телеграммамга Сиздан ҳанузгача жавоб йўқ. Сизнинг индамасдан туришингиз нимани билдиради? Ваҳолонки Оренбургдан ёрдам бериш ҳақида ҳамон илгаригидек шикоят ва илтимослар келмоқда. Бундан буён менинг телеграммаларимга тезда жавоб бериб туришни сўрайман. Жавоб кутаман.

Ленин».

Фрунзенинг жавоби: «Сизнинг 22 майдаги телеграммангизга жавобан қуйидагиларни билдираман: Сизнинг Оренбург тўғрисидаги талабингизга биноан, менинг ихтиёримдаги воситалар имкон берган қадар ҳаммаси бажо қилинди. Шуни ҳам Сизга билдиришим лозимки, Оренбургга тўла-тўкис ёрдам бериш ва шу билан бир вақтда асосий томондаги яъни Уфа томондаги вазифаларни ҳал қилиш учун бу воситалар мутлақо етарли эмасдир...».

Бу орада эса АҚШ, Англия, Франция, Япония ва Италия ҳукуматлари 1919 йилнинг май-июнь ойларида Колчак ҳокимиятини танишларини ва унга ёрдам беришга тайёр эканликларини икки марта эълон қилдилар. Уларнинг ёрдами билан Колчак армияси уч юз минг кишигача етказилди. 29 майда эса Ленин яна Шарқий фронт реввоенсоветига бундай деб телеграмма берди: «Агар биз қишгача Урални эгаллаб олмасак, унда мен революциянинг ҳалокати муқаррар деб ҳисоблайман».

Фақат майнинг ўрталарига борганда оқ казаклар оғир жангларда қатъий ютуққа эришолмай, фақат Оренбургга яқинроқ силжидилар-у, шу билан жанговар ғайратларини йўқотиб қўйдилар, шундан кейин уларнинг ҳаракатлари бир-бирига қовушмай, сусайиб қолди.

Фрунзе армиясининг оқ гвардиячилар га қарши ундан кейин олиб борган қаттиқ жангларни муфассал тасвирлаб ўтирмаймиз. Фақат август ойидагина Туркистон фронтининг қўшинлари Оренбург гарнизони билан бирликда Дутов галаларини узил-кесил тор-мор қилдилар.

Маҳаллий музейдаги табаррук буюмлар орасида Бутунроссия Марказий Ижроия Комитетининг байроғи ҳам бор, бу байроқ қаҳрамон шаҳар Оренбургга гражданлар урушидаги ғалабаси учун берилган. Унда яна Ленинга полк қизил гвардиячилари ва командирлари томонидан ёзилган хат ҳам сақланмоқда: «...438-полкка кирган пролетарлар қанчадан-қанча қоронғу кечаларни ўтказдилар ва бу сира ёришмайдиган бўлиб кўринган қоронғу кечаларда Сизнинг номингиз бизга ёрқин нур сочди йўлчи юлдуз бўлиб ярақлаб турди. Сизнинг номингиз бизларни мисли кўрилмаган зўр курашга илҳомлантирди Сизнинг номингиз бизларни машаққатли йўлдан порлоқ истиқбол сари бошлаб борди»

Рустам АБДУРАҲМОНОВ таржимаси.

(Ленинноманинг «Биз ўз янги дунёмизни қурамиз» китобидан қисқартиб олинди).

Бугун IX халқаро театр куни

САҲНА САНЪАТКОРЛАРИНИНГ БАЙРАМИ

Бугун жаҳоннинг жуда кўп мамлакатлари Халқаро театр кунини байрам қилади. Саҳна санъаткорлари бу йил ўз байрамларини тўққизинчи бор нишонлайдилар.

Бу йилги Халқаро театр куни ажойиб шодиёналар арафасида — доҳиймиз В. И. Лениннинг юз йиллик юбилейи олдидан ўтказилмоқда. Шу боисдан театр арбоблари ўз байрамларини «Ленин ва театр» шиори остида нишонлашга аҳд қилдилар.

Ҳозирги замон совет театри Улуғ Октябрнинг ёрқин нуридан баҳра олиб ташкил топди, оёққа турди, чиниқди, камол топди. Совет ҳокимиятининг дастлабки йиллари инсониятнинг буюк доҳийси В. И. Ленин томонидан имзо чекилган биринчи декретлардаёқ театрларимизнинг ажойиб хусусиятлари қайд этилган эди.

В. И. Ленин социализмнинг тўла ғалаба қозониши учун, тинчлик ва озод меҳнат учун, тенглик, қардошлик, бахт-саодатни барқарор қилиш учун олиб борилаётган умумхалқ курашида санъат ҳам муҳим аҳамият касб этишини алоҳида уқтириб ўтган эди. Буюк доҳиймизнинг фикрича, қачонки санъат кенг меҳнаткашлар оммаси орасига тобора чуқурроқ кириб борса, у ана шу омманинг ҳис-туйғуларини, мақсад ва идеалларини ўзида акс эттира олса, уларни курашга сафарбар этиб, ҳаракатга келтира олсагина, ўз муқаддас бурчини ўтаган деб ҳисоблаш мумкин.

Совет театри Октябрь ғалабасининг биринчи кунларидан бошлаб чинакам халқчил ва оммавий театр сифатида, маънавий ва эстетик тарбия қуроли сифатида вужудга келди, ўсди, шаклланди ва мустаҳкамланди. Халқимизнинг, кенг томошабинлар оммасининг талабига, дид ва истагига мос янги театр тўла куч билан ижод йўлига қадам босди. У ўзининг илк даврларидан бошлаб партия ва ҳукуматимизнинг илиқ ғамхўрликлари билан қуршаб олинди. В. И. Ленин имзо чеккан «Театр ишларини бирлаштириш ҳақида»ги декрет бу соҳада қабул қилинган чора-тадбирларнинг энг муҳими ҳисобланади. Унда мамлакатимизда театр ишларининг равнақи ҳақида фикр юритилиб, театрни халқ оммасига яқинлаштириш, омманинг социалистик идеалларига хизмат қилдириш орқалигина театр ишларининг тараққиётини тезлаштириш мумкинлиги таъкидлаб ўтилди.

Улуғ Октябрь революциясининг оламшумул ғалабаси, гражданлар уруши, биринчи беш йилликлар даври, Улуғ Ватан уруши, урушдан кейинги тикланиш йиллари — бутун бир солнома, бутун босиб ўтилган йўл — бу ўз навбатида театрларимизнинг ҳам тарихий ижод, изланиш йўлидир. Ана шу кураш, интилиш, тикланиш, юксалиш босқичларини ўзида мужассам этган мураккаб давр совет драматурглари, актёрлари, режиссёрлари ижодларида ўз ифодасини топди. Кейинги эллик йил ичида театр санъати бўйича яратилган асарларда халқимизнинг бутун тарихини яққол кўришимиз мумкин, босиб ўтилган йўлнинг машаққатларини ҳис қилишимиз, ўтмиш билан бугунимизни қиёс этишимиз мумкин.

Совет театр санъати янги ҳаёт қурилишида актив иштирок этиб чиниқди, ўсди, янги шакл ва янгича мазмун касб этди.

Олижаноб партиявий руҳ билан суғорилган, халқ иши учун хизматга ҳозир совет санъати ва адабиёти коммунистик тарбиянинг қудратли қуролига айланди. Ўз миллий анъаналарига ва маданиятларига эга бўлган кўп миллатли совет халқлари мамлакатимизда ўтказилаётган турли кўрик ва декадаларда актив қатнашмоқдалар, ўз миллий санъатларини намойиш этмоқдалар.

Кейинги йилларда театрлар билан томошабинлар ўртасида мустаҳкам алоқа ўрнатилди. Ҳозирги томошабинлар театрга фақат томоша кўриб кетиш учунгина келмайдилар, балки улар кўрилган спектакль юзасидан қизғин муҳокама юритадилар, баҳслашадилар. Улар ўзларининг турли фикр-мулоҳазалари билан матбуотда, радио ва телевидениеда чиқишлар уюштирадилар, чинакам санъат учун фидойи жонлик қиладилар.

Бизнинг мамлакатимизда театр халқ ҳаёти билан чамбарчас боғланиб кетган. У келажакнинг ёрқин истиқболларини тараннум этувчи, инсониятнинг муқаддас орзу-тилакларини акс эттирувчи, инсоннинг яратувчилик меҳнатини улуғловчи, революцион ишга содиқликни мадҳ этувчи муҳим воситадир. Санъат ёшларимизнинг энг зарурий, маънавий эҳтиёжига айланган. Шунинг учун ҳам Совет театри ёш томошабинларнинг бугунги талаб-эҳтиёжларини тўларок қондириш уларга маънавий таъсир кўрсатиш ва эстетик завқ бериш учун сафарбар этилгандир. Зеро, бугунги томошабинларнинг катта қисмини ёшлар ташкил этиши ҳам бу фикримизни тасдиқлайди.

Ҳозир мамлакатимиздаги барча театрлар намойиш қилаётган спектаклларни кўраётган томошабинларнинг йиллик сони 100 миллионга етди. Совет Иттифоқида 529 та профессионал театр ижодий меҳнат билан банд. Бу коллективлар 45 тилда асар саҳналаштирадилар. Мавжуд 900 халқ театрида ишчилар, деҳқонлар, хизматчилар студент ва ўқувчилар ишдан, ўқишдан ажралмаган ҳолда қатнашиб келадилар. Бундан ташқари 100 мингдан ортиқ ҳаваскорлик коллективлари ҳам борки, булар ҳаммаси коммунизм қурувчи ёш авлодимизга хизмат кўрсатмоқда.

Ўзбекистонда 25 та профессионал ва 40 дан ортиқ халқ театрлари мавжуд. Бу ижодий коллективлар буюк доҳиймиз В. И. Лениннинг туғилган кунининг юз йиллиги арафасида ўтаётган ўз байрамларини муносиб совғалар билан кутиб олмоқдалар. Республикамиздаги профессионал театрлар саҳналарида фақат ўтган йилнинг ўзида 130 дан ортиқ янги спектакль қўйилди.

Ҳозир ҳар бир ижодий коллектив катта шодиёнага муносиб тўёна тайёрлаш билан банд. Санъатимизнинг фахри бўлган Ҳамза номидаги академик драма театримиз саҳнасида «Олтинчи июль» спектакли муваффақият билан ўйналмоқда. М. Горький номидаги рус академик драма театри коллективи «Тўфонлар аро» спектаклини саҳналаштирди. Самарқанд область рус драма театри «Кремль соати» спектаклини тайёрлади.

Бутун мамлакатимиз меҳнаткашлари, саҳна санъаткорлари билан бирга республикамиз жамоатчилиги ҳам IX Халқаро театр куни байрамини зўр кўтаринкилик билан нишонлайди. Шу куни саҳналаримизда энг яхши спектакллар намойиш этилади. Тошкентда тантанали кеча ўтказилади. Радио ва телевидение орқали махсус эшиттиришлар уюштирилади. Жойларда кўпмиллатли совет театр санъати ҳақида суҳбатлар бўлади, атоқли саҳна усталари билан ижодий учрашувлар ташкил этилади.

Бугун буюк Ленин башорат қилиб айтган «Санъат халқникидир!» шиори саҳналаримизда янада баландроқ овоз билан жаранглади.

Байрамингиз муборак, азиз саҳна санъаткорлари!

Олим ХЎЖАЕВ,
Ўзбекистон Театр жамияти президиумининг раиси, СССР халқ артисти.

Тошкент тракторсозлик заводи конвейеридан «Т-28-Х-4» маркали янги хил қишлоқ хўжалик тракторлари чиқа бошлади. Тракторсозлар доҳий юбилейи кунигача ана шундай тракторлардан бир қанчасини қишлоқ механизаторларига тортиқ этиш учун ҳаракат қилишяпти. Суратда: тайёр маҳсулотлар.

Г. Пун фотоси. (ЎзТАГ).

ХАТЛАРИНГИЗГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

ИШДАН ОЛИНДИ

Колхоз раиси ўз атрофига тажрибасиз кишиларни тўплаб олиб иш кўряпти. Натижада хўжалигимиз даромади яхши бўлмаяпти. Колхозда олий ва ўрта маълумотли кадрлар бўла туриб, ҳисоб-китоб ишларини саводсиз кишилар олиб боряпти.

Шўрчи районидаги Калинин номли колхоздан келган ушбу хат текшириб, чора кўриш учун район ижроия комитетига юборилган эди.

Район ижроия комитети қишлоқ хўжалик бошқармасининг редакцияга хабар қилишича, хатда кўрсатилган фактлар тасдиқланган.

Яқинда ўтказилган колхознинг умумий мажлисида колхоз правлениеси раисининг кадрлар танлаш ва ишга жойлаштиришдаги нотўғри методи қаттиқ танқид қилинган.

Умумий йиғилиш қарорига биноан кадрлар танлашда катта хатога йўл қўйиб, атрофига тажрибасиз кишиларни тўплаб олиб, колхоз хўжалигининг даромадини пасайтириб юборгани учун колхоз раиси Бекмуродов, бош бухгалтери Аллоёровлар вазифасидан бўшатилган. Колхоз правлениеси составига ишда синалган кишилар сайланган.

Ҳозир колхоз правлениесининг янги состави колхоз хўжалигини мустаҳкамлаш соҳасида конкрет тадбирлар белгилаб, ўтган хўжалик йилида йўл қўйилган хатоларни тугатиш учун амалий ишлар қиляпти.

БЕЗОРИЛИККА ШАФҚАТ ЙЎҚ!

ЧАҚИРИЛМАГАН МЕҲМОНЛАР

Баҳор келди, далада иш қизғин. Деҳқонлар экин экиш тараддудида. Шундай долзарб кунларда Бухоро область Свердлов районидаги «Ленинград» колхозининг агрономи Н. Хўжаев Тошкентда нима қилиб юрибди? Бу саволга сиз колхознинг бирор ишини битиргани келгандир дейсиз, албатта.

Тошкент шаҳар милиция бошқармасидаги витринада жамоат тартибини бузганлар орасида Н. Хўжаевнинг расмини кўриб ажабландик. Бу келбатли мутахассиснинг шаҳримизга меҳмон бўлиб келиб қилган ишлари ҳақида ҳушёрхона навбатчиси ҳикоя қилиб берди.

— Оёғида туролмайди, маст, ўтган-кетганга тегажоғлик қилиб, сўз отади, бачкана қилиқлар қилади. Ҳушёрхонада унинг ҳужжатларини текшириб, катта бир колхознинг агрономи — иш бошиси эканини билиб, жуда афсусландик.

Мана, яна бир меҳмон, Ю. Н. Сафин. Бу киши Қашқадарё геология экспедициясининг катта инженери. Ростини айтсак, савлатига қараб, у кишини ҳушёрхонага олиб келишга уялдик. Лекин безорилик қилаверганидан кейин бу ерга олиб келишга мажбур бўлдик. Энди бу меҳмонларнинг тақдирини ўзлари ишлаб, яшаб турган жойдаги коллективга топширамиз, қани, улар нима дер эканлар?

КИМ ОҒАНИНГ БАХТИ

ТУРЛИ КАСБ ЭГАЛАРИ

Ҳа, у чиндан ҳам бахтиёр. Ғойибдан олтин топиб эмас, ёки лотереясига қимматбаҳо бирор буюм ютиб эмас. У ўзининг фидокорона меҳнати билан иқбол чўққисининг олтин пиллапояларига одим қўйган инсон фарзанди. Унинг сўзларида, юриш-туришида, одамлар билан қиладиган муомаласида қандайдир бир меҳргиёси бор. Унга хос хусусиятлардан бири шуки, ўзига ишониб топширилган ҳар бир юмушга масъулият ҳис этади. Кўпчиликнинг ишончини оқлашга ҳаракат қилади. Уни корхонада ҳамма ҳурмат билан «Ким оға» деб аташади.

Хўш, «Ким оға» ким ўзи? Келинг, ҳикоямизни ибтидосидан эшитинг. Ким Семёнович Увайдов асли бухоролик оддий яҳудийлар оиласидан. Унинг ота-онаси жуда камбағал бўлгани учун революциягача амал-тақал қилиб кун ўтказишарди. Кимни ўқитиш у ёқда турсин, уни бирор ишга жойлаштириш ҳам уларнинг қўлидан келмасди. Ким 1928 йилда чигит экувчи агрегатлар ишлаб чиқарувчи заводга ишчи бўлиб кирди. Шу ерда у ўсди, улғайди. Корхона маъмурияти ишониб топширган вазифаларни бажонидил адо этишга ҳаракат қилди. Ўқиди, ўрганди. Шу заводда 1939 йилда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси аъзолигига қабул қилинди.

Малакали партия ходими даражасига ўсиб етишган Ким Семёнович кўп ўтмай республикамиз пойтахтидаги биринчи нон заводига директор этиб тайинланди. Унда, заводда ибтидоий ускуналар билан маҳсулот ишлаб чиқарилар, кўпгина иш жараёнлари қўл кучида бажарилар, не-не машаққатлар билан бунёд этилган нонлар маза-матрасиз чиқар эди. Бир кеча-кундузда нари борса 50-60 тоннача нон ёпиларди, холос.

1957 йилдан Ким Увайдов ташаббуси билан нон заводини реконструкция қилишга киришилди. Корхонанинг ишлаб чиқариш майдони кенгайтирилди. Хамир қорувчи, ачитқи ҳозирловчи, ун, сув, туз каби масаллиқларни автоматик узатиб турувчи янги хил ускуналар ўрнатилди. Иш унуми паст нон печлари ўрнига бир кеча-кундузда 150 тонна маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган қудратли конвейер-печлар қурилди. Бундан бошқа меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш каби ўнлаб тадбирлар амалга оширилди. Натижада корхона илғор нон заводлари қаторидан ўрин олди. У етказиб бераётган турли хил мазали нонлар аҳолини мамнун қила бошлади. К. Увайдовнинг ўзига хос хислатларидан яна бири талабчанликдир. У коллективнинг ҳар бир аъзосини ягона мақсад—noннинг сифатини яхшилашга, элдан раҳмат эшитишга эътиборини қаратди. Корхонада тарбиявий-ташкилий ишлар кенг йўлга қўйилди.

Яқинда, нон заводи клубида бутун ишчилар йиғилишди. Корхона коллективининг ҳурматли ва ғамхўр оғасига айланиб қолган Ким Увайдовнинг меҳнат фаолиятига 40 йил тўлиши муносабати билан бу ерда йиғин бўлди.

— Аҳил коллективимиз билан ишлаб ҳеч чарчамайман. Улар менинг кўз нурим, белимдаги қувватим — дейди Ким оға.

Я. МОРДУХАЕВ,
Тошкент шаҳри.

ЭКРАН ЯНГИЛИКЛАРИ

Деррикдаги ҳужжатларнинг асл нусхалари совет чекисти, кекса инқилобчи Арсений Кедрин қўлида эди. У, бу ҳужжатларни аллақачон Москвага жўнатишга улгурган. Инглиз разведкаси турк офицери Тофиқбекка йўқотилган мана шу ҳужжатларнинг изига тушишни топширади. Икки разведкачи шу тариқа бир-бирига тўқнашади ва улар ўртасида яккама-якка жанг кетади. Игорь Луговский ва Мирсаид Миршакар сценарийси асосида ишланган бу фильм «СИР ОЧИЛДИ» деб номланади. Совет разведкасининг фаолияти ҳақидаги бу картинани тожик кино санъаткорлари ишлашган.

Мактабда Таборкани ҳамма танир эди. Бир куни мактабда кўнгилсиз воқеа содир бўлади. Кимдир арқон тортиб, кекса ўқитувчини оёғидан илинтиради. Гуноҳкор ким? Ҳамма бу ишни Таборкадан кўради. Бу айбдан қутулиш жуда қийин. Мактаб линейкасида кўзлар гуноҳкор Таборкага тикилган. Ана шу вақтда боланинг ити — Вулкан айбдорни топиб беради. Шундай қилиб, қўлга ўргатилган Вулкан ўзининг ёш дўстини гуноҳкорликдан қутқариб қолади. Валентин Перов режиссёрлик қилган «ВУЛКАН БИЗ БИЛАН» номли бу картина «Беларусь-фильм» студиясида суратга олинган.

«Мосфильм»да ёзувчи А. Абубакирнинг «Қор кишилар» повести асосида «АДАМ ВА ХЕВА» номли кино суратга олинди. Бакир Гўрков рафиқаси ҳозирлаган қайнатма шўрвадан кутилмаганда оғзи куйиб қолади. У жаҳл устида хотинини «талоқ, талоқсан» деб юборади. Номаҳрам аёл энди ўз уйини тарк этади. Бакир эса бу қилмишидан жуда пушаймон ейди. Аммо вақт ўтган. У эски урф-одатга кўра, хотинини бирор кишининг никоҳига ўтказиши, у киши ҳам ўз навбатида талоқ қилиши керак эди. Бакир бунга бўйдоқ сартарош Адамни танлайди. Тасодифан Хеванинг сохта эри бўлиб қолган Адам ўша бебурд сўзни айтмасликка онт ичади. Хева унинг қайлиғи бўлиб қолади.

СУРАТЛАРДА: «СИР ОЧИЛДИ», «ВУЛКАН БИЗ БИЛАН» ВА «АДАМ ВА ХЕВА» ФИЛЬМЛАРИДАН КАДРЛАР.

СВЕРДЛОВСКДАН ХАТ

ЮБИЛЕЙ КОНЦЕРТЛАРИ

М. Қориёқубов номидаги Меҳнат Қизил байроқ орденли Ўзбекистон Давлат филармониясининг Тўхтасин Жалилов номидаги халқ миллий чолғу оркестри Урал, Сибирь шаҳарлари бўйлаб гастроль концертлари бермоқда. 60 нафар санъаткордан иборат ўзбек халқ чолғу оркестри ижодий коллективи сафар томошаларини Удмурдистон Автоном Республикасининг пойтахти Ижевск шаҳрида бошлади. Глазов шаҳрида берилган концертда оркестр солистлари, Ўзбекистон ССР халқ артисти, СССР Давлат мукофотининг лауреати Ғулом Абдураҳмонов, республикада хизмат кўрсатган артистлар Баҳром Мавлонов, Айюб Қодиров, Раҳима Ҳакимова, солистлар Дина Савенко, Баҳодир Зиямуҳамедов ва бошқаларнинг чиқишлари томошабинларда илиқ таассурот қолдирди.

Сибирь саҳналарида ўзбек садолари жаранглаб эшитилмоқда. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Саид Алиев ва Бухарестда бўлиб ўтган VI Жаҳон фестивалининг лауреати Аббос Баҳромовлар дирижёрлик қилган оркестр ижросидаги ўзбекча куйлар мезбон санъатсеварлар қалбини ром этмоқда. Улар ўзбек композиторлари Ғ. Қодиров, Н. Ҳасанов, С. Жалил, қорақалпоқ композитори М. Султонов, Озарбайжон композитори Одил-Геройларнинг «Шодлик», «Хушхабар», «Байрам марши», «Қорақалпоқ суитаси», «Бахтакюрд» каби ажойиб тароналарини мароқ билан тингламоқдалар.

Ўзбек санъаткорларининг Киров шаҳридаги область филармонияси саҳнасида, Пермь шаҳридаги Чайковский номли академик опера ва балет театрида, Свердловск шаҳрининг Санъат саройида ҳамда Бухоро — Урал газ қурувчилари ҳузурида ва «Н»- ҳарбий қисмида берган қатор концертлари ҳам зўр муваффақият билан ўтди.

Ўзбекистонлик санъаткорларнинг доҳий В. И. Ленин юбилейига бағишланиб дўстлик маршрути бўйлаб бераётган концертлари кўтаринки руҳда давом этмоқда.

Н. ИНОҚОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг штатсиз мухбири, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист.

АХБОРОТ

ХАТЛАРДАН САТРЛАР

ШИФОХОНА КЕНГАЙДИ

ЎРТА Осиё темир йўлчилари шифохонаси яна ҳам кенгайтирилди. Яқинда шифохона комплексига кирувчи янги 240 беморга мўлжалланган тўрт қаватли бино қуриб фойдаланишга топширилди. Замонавий медицина асбоб-ускуналари билан таъминланган бу бинода физиотерапия, ўпка, юрак, ошқозон ва бошқа турли касалликларни даволайдиган бўлимлар бор.

О. ТУХТАХУЖАЕВ.

ҚЎШИҚ БАЙРАМИ

РЕВОЛЮЦИЯ, қаҳрамонлик, ватанпарварлик, партия ва ишчилар синфи мавзуларига бағишланиб ўтказилган қўшиқ байрами — фестиваль уч кун давом этди. Андижондаги бу қўшиқ байрамига область саноат корхоналари, ўқув юртлари касаба союзи ҳаваскорлик тўгаракларининг аъзолари қатнашди.

Б. БОЗОРОВ.

НУР КЕЛДИ

ТУРТКУЛ районидаги Димитров номли колхозга Тахиатош гидроэлектрстанциясидан 16 километр юқори кучланишли, 48 километр паст кучланишли сим тортилди. Энди 14 далачилик бригадаси ва колхознинг деярли ҳамма хонадонларида электр чироғи ёнадиган бўлди.

Қ. ХУДОЙШУКУРОВ.

ЯНГИ ГАЗ КОНИ

МУБОРАКДАГИ «Октябрь 50 йиллиги» газ кони коллективи қидирув ишлари олиб бораётган 2 газ қудуғида катта босимга эга бўлган янги арзон ёқилғи манбаи ишга туширилди. Шундай қилиб, Косон районида газ қудуқлари сони 10 тага етди.

Х. ҲАЙДАРОВ

* * *

Гулистон[illegible] куслик [illegible] тонлик [illegible] лик [illegible] но[illegible] ф[illegible]

БУЮК ҒОЯЛАР ТАНТАНАСИ

КИТОБЛАР ОЛАМИДА

В. И. Лениннинг ғоявий меросида социализм ва коммунизм моддий-техника базасини яратиш ҳақидаги таълимот алоҳида ўрин тутади. Владимир Ильич мамлакатда халқ хўжалигини ҳар томонлама ривожлантириш йўлларини, коммунистик жамият экономикасини ташкил этишда электрлаштиришнинг аҳамиятини кўрсатиб берди. «Коммунизм, — деб уқтирган эди В. И. Ленин, — бу Совет ҳокимияти плюс бутун мамлакатни электрлаштириш демакдир».

Совет ҳокимиятининг дастлабки йиллариданоқ Коммунистик партия Лениннинг мамлакатни электрлаштириш ғоясини ҳаётга татбиқ қила бориб, қисқа муддат ичида бу соҳада улкан ютуқларга эришди.

Мамлакатни электрлаштиришнинг ленинча планининг амалга ошишида Ўзбекистон ССР асосий ўринлардан бирини эгаллайди. Тўпланган бой тажрибаларнинг маҳаллий партия ва совет ташкилотлари томонидан ўрганилиши ва уларнинг амалда қўлланиши, электр станция қурилиши программасини бажариш ишига меҳнаткашлар оммасини кенг жалб этиш халқ хўжалигида ташкилотчилик ва сиёсий раҳбарлик даражасини юқори кўтариш имкониятини беради.

Шуни айтиб ўтиш керакки, Ўзбекистонда электрлаштиришни ривожлантиришда меҳнаткашлар кураши масаласи етарли ўрганилмай келинаётган эди. Бу жиҳатдан олганда тарих фанлари кандидати М. Толиповнинг «Ўзбекистонда электрлаштириш ленинча ғояларининг амалга ошиши» деб номланган китоби босилиб чиқиши қувончли ҳол бўлди. Китоб Ўзбекистон партия ва совет ташкилотларининг республика электр энергетикасини янада ривожлантиришдаги роли, Улуғ Ватан уруши йилларидан кейинги беш йилликлар (1951—1958 йиллар) даврида Ўзбекистон меҳнаткашларининг ленинча электрлаштириш планини амалга оширишдаги иштироки ҳақида ҳикоя қилади.

Автор марксизм-ленинизм классикларининг методологик кўрсатмаларига амал қилиб, турли партия ва совет архивларидан, шунингдек, тегишли ташкилотлар, корхоналар, электр станциялар, қурилишлар архивларидан тўпланган материалларни пухта ва ҳар томонлама ўрганган. Бундан ташқари, электр станциялар қурилиши катнашчилари, ишчилар, инженер-техник ходимлар, партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари ва электр станциялар қурилиши бошқармалари раҳбарлари билан суҳбатлашган. Бу излаш-изланишлар унга тўпланган тажрибаларни умумлаштириш ва танланган мавзуга бўйсундириш имкониятини берган.

Асарнинг биринчи боби «Мамлакатни электрлаштириш — социализм ва коммунизм қурилишида ленинча программанинг ажралмас қисмидир» деб номланади. Бунда марксизм-ленинизм классикларининг социализм ва коммунизм қурилишида электрлаштиришнинг роли ва аҳамияти ҳақидаги фикрлари келтирилади, совет халқининг шу жумладан, Ўзбекистон меҳнаткашларининг бешинчи беш йилликлар даврида Лениннинг электрлаштириш ғояларининг амалга оширишдаги улкан ютуқлари қисқача ҳикоя қилинади.

Иккинчи бобда эса Ўзбекистон меҳнаткашларининг 1951—1958 йилларда республика энергетика базасини янада ривожлантиришдаги кураши қизиқарли маълумотлар орқали кўрсатиб берилган. Бунга Ўзбекистон Компартиясининг катта ташкилотчилик ва сиёсий ишлари, республика аҳлининг қаҳрамонона ва фидокорона меҳнати асос қилиб олинган.

Китобнинг учинчи бобида қишлоқни электрлаштиришни ривожлантириш масаласи алоҳида таҳлил этилган. Автор республика қишлоқларини электрлаштириш босқичларига характеристика бериб ўтади. Қишлоқ электр станциялари қурилишлари тўғрисида, уларнинг ўзига хос хусусиятлари, колхозлар ва совхозларнинг электр энергияга бўлган эҳтиёжларининг ўсиб бораётгани ҳақида қизиқарли маълумотлар келтиради.

Китобнинг аҳамияти шундаки, унда бошланғич партия ташкилотлари, электр станциялар қурилишлари партия бюролари ва группалари фаолияти, уларнинг электрлаштириш проблемаларини ишчилар синфи томонидан ҳал қилинишидаги авангардлик роли атрофлича очиб берилган. Ишчилар синфи билан меҳнаткаш деҳқонлар иттифоқини, шу асосда республикада электрлаштиришни ривожлантириш жараёнида халқлар дўстлигини мустаҳкамлаш масалалари кенг ёритилган.

Ғ. РАШИДОВ,
тарих фанлари доктори,
А. РАЗЗОҚОВ.
тарих фанлари кандидати.

Планетамизда

КОРЕЯ ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ. Мамлакат саноати дадил одимлар билан юксалиб бормоқда. Суратда: электр-ўлчов асбоблари заводининг цехларидан бирида.

ТАСС фотохроникаси.

КУБА. Республика меҳнаткашлари 5 миллион тонна шакар ишлаб чиқаришга муваффақ бўлдилар. Юз минглаб кубаликлар мамлакатнинг муҳим марраси — шу йилнинг июлигача 10 миллион тонна шакар топшириш учун курашмоқдалар. Шакар қамиши ўримида профессионал ўроқчилар билан бир қаторда ўн минглаб кўнгиллилар ишлашяпти. Суратда: Мардонавор меҳнати учун байроқ олган бригада аъзолари.

А. Иванников фотоси. (ТАСС).

* *

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ОММАВИЙ ҲАРАКАТ

◆ ПРАГА. Клемент Готвальд номидаги Витковица металлургия комбинатининг рационализаторлари ва ихтирочилари мамлакатдаги саноат корхоналарининг коллективлари ўртасида биринчи ўринни олдилар. Кейинги 25 йил ичида комбинатда 93 мингта рационализаторлик таклифи киритилди. Витковица металлурглари 1969 йилнинг ўзидагина 4,5 мингта таклиф киритдилар. Бунинг натижасида 74 миллион крон тежаб қолинди.

Чехословакиянинг завод ва фабрикаларида йилига 200 мингдан ортиқ рационализаторлик таклифи киритилади. Бу таклифлар халқ маблағларидан бир миллиард крондан ортиқ тежаб қолиш имкониятини беради.

ВЕНГРИЯДА ҲОВЛИ ТЎЙЛАРИ

◆ БУДАПЕШТ. Мамлакат озод этилганидан сўнг ўтган 25 йил ичида Венгрияда бир миллиондан ортиқ янги квартира қурилди. Ана шу вақт ичида Венгрия Халқ Республикаси аҳолисининг қарийб 30 проценти — 3 миллиондан ортиқ киши янги уйларга кўчиб кирди. Ўтган йилнинг ўзидагина республика шаҳар ва қишлоқларида 62 мингта ҳовли тўйи бўлди.

ЮГОСЛАВИЯДА ЭКИШ БОШЛАНДИ

◆ БЕЛГРАД. Югославия далаларига тракторлар ва қишлоқ хўжалигининг бошқа техникаси чиқди. Мамлакатнинг кўпгина районларида кўклам дала ишлари бошлаб юборилди. Саноат қишлоқ хўжалиги учун янги машиналар етказиб берди.

Югославия қишлоқ хўжалик машинасозлигини ривожлантирмоқда. Тракторлар, комбайнлар ва бошқа қишлоқ хўжалик техникасини ишлаб чиқарувчи заводлар қурилмоқда. Югославия Социалистик Федератив Республикаси экономикасининг нисбатан ёш бўлган соҳаси — тракторсозлик 11 мингдан ортиқ машина бермоқда. Бу соҳа ўтган йили ўзининг 20 йиллигини нишонлади.

МАШИНАЛАРГА МУКОФОТЛАР

◆ БУХАРЕСТ. Руминия саноатининг маҳсулотлари тез-тез юксак мукофотлар билан тақдирланмоқда. Масалан, яқинда Лейпцигда бўлиб ўтган ярмаркада превентор — нефть ва газ конларини қазиш вақтида унинг отилиб кетишдан сақлаб қолувчи қурилма — олтин медаль билан тақдирланди. Бу қурилма Плоештидаги нефть асбоблари заводида тайёрланган. Венадаги баҳорги халқаро ярмаркага қўйилган Руминия ихтирочиларининг маҳсулотлари учта олтин ва битта кумуш медаль билан тақдирланди. Улар орасида донадор ўғитларни соладиган машина ва керамик буюмларни бўяш учун ишлатиладиган ярим автомат бор. (ТАСС).

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

ТЕҲРОН, 26 март (ТАСС махсус мухбири). Кеча Эрон шаҳаншоҳи Муҳаммад Ризо Паҳлавий СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний шарафига Ниёваран саройида зиёфат берди.

Зиёфат вақтида Эрон шаҳаншоҳи билан СССР Олий Совети Президиумининг Раиси нутқ сўзлашди.

Зиёфат дўстона вазиятда ўтди.

ВЕНГРИЯ ОЗОД ҚИЛИНГАН КУННИНГ 25 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

«АЛЬБА РЕГИЯ»

Уч қаватли оқиш уйнинг тош пиллапоялари билан биринчи қаватдаги хонага кўтариламиз. Жуда кеч бўлди. Қўнғироқ қилсакмикан? Эҳтимол бу ерда бундан 25 йил муқаддам истиқомат қилган кишилар яшамаётгандир? Балки, уйнинг янги хўжайинлари овқатланишаётгандир ёки ишдан сўнг китоб ўқиб, музика тинглашаётгандир? Секешфехервар шаҳри сукунат оғушида. Ўзининг минг йиллигини кутиб олаётган бу шаҳарни қадимда «Альба Регия», «Шоҳона оқ шаҳар» дейишарди. Ҳозир эса унинг яна бир номи бор: «Кичик Сталинград»...

1945 йилнинг қишида мана шу сокин кўча бўйлаб нағалланган немис этикларининг тўқиллаши эшитилди. Фашистлар доктор Хорнянски яшаган уйни ва у бутун умр бўйи ишлаган касалхонани эгаллаб олишди. Душман яқинлашиб келаётган ҳалокатни сезиб баттар қутурарди. Улар коммунистларни ва ҳатто уларга хайрихоҳ бўлган кишиларни қирғин қилар, шубҳа қилинган кишилар жойидаёқ отиб ташланарди. Ҳозирча фақат Карой Хорнянскига тегишмасди. Шаҳарда таниқли врач бўлгани учун у немис офицерларини даволаши ва шу билан хотини ва икки фарзанди — 6 ёшли Карой ва 3 ёшли Катини боқиши керак эди.

Озодлик кунлари яқинлашганди. Кишилар яқинлашиб келаётган Совет қуролларининг гулдуросига умид билан қулоқ осишар эди. Бироқ душман жон-жаҳди билан қаршилик кўрсатарди. Шаҳарни эгаллаган совет қўшинларига вақтинча чекинишга тўғри келди. Секешфехервар яқинида гитлерчилар каттагина куч тўплашга улгурган эдилар.

— Мен — «Альба Регия-1», мен — «Альба Регия-1». Тире... Точка... Тире... Душман қўшинларининг сони ҳақидаги маълумотни беряпман, — деган сигнал тарқаларди ҳавога. Бу душман ичида ишлаётган совет разведкачиси — комсомол қиз Лидия Мартишенконинг иши эди. Аппарат доктор Хорнянскининг уйига ўрнатилган эди. Лидия шу уйда яшар ва шу ердан маълумот тўплагани чиқарди. Унга Карой ёрдамлашарди. Хорнянски ҳам шаҳарнинг бошқа таниқли кишилари сингари шубҳа остига олинмаган эди. Шунинг учун ҳам у шаҳар бўйлаб бемалол айланар ва қўшинларнинг қаерга тўпланганини, техника ва қурол-яроғларнинг қаерга жойлаштирилганини аниқлаб келарди.

Карой бу ишга осонликча жазм этмади. Хотини ва болаларининг ҳаётини, қолаверса кўп йиллик меҳнати туфайли бўлим мудирлигига эришган врач аҳволини хавф остида қолдириш ҳеч гап эмасди. Авваллари сиёсатдан узоқ бўлган Хорнянски ниҳоят ҳақиқат ким томонидаю, келажак ким томонидалигини тушуниб етди. Шунинг учун ҳам у Лидиянинг рациясини қаерга ўрнатиш кераклигини сўраган совет разведкачиси Мария Фортусга иккиланмасдан: «розиман» деди.

Болалар айниқса хавф туғдирарди. Чунки кичкина Катининг улар уйидаги алоҳида хонада яшаётган санитарка билан жуда ҳам гаплашгиси келарди. Лекин доктор болаларига қизча касал, гаплашишга мажоли йўқ деб уларни ўз хоҳишларидан зўрға қайтарди.

Бир куни радиосеанс кетаётган пайтда Хорнянски уйига юқориги қаватдан эсэсчи офицер бостириб кирди. Каройнинг хотини — Шари уни чалғитиш учун гапга солиб, разведкачи қизни сақлаб қолди. Аммо фашистлар радио тўлқинини ушлаб олишиб, бутун районни остин-устун қилиб юборишди. Бироқ Хорнянскилар уйини тинтув қилиш гитлерчиларнинг ҳаёлига ҳам келмаганди. Кейинчалик шаҳарга озодлик кириб келди. Карой билан Шари Совет Армиясини қаршилашга чиқишди. Уларнинг қувончлари ичларига сиғмасди. Лидия совет қўшинлари билан Ғарбга кетди...

Мана орадан роса 25 йил ўтди. Биз доктор Хорнянски билан қаҳвахўрлик қиляпмиз. Доктордан Венгрия озод қилингандан кейинги ҳаёти ҳақида гапириб беришни сўрайман.

— 1945 йилда шаҳримиз бутунлай ҳаробага айлантирилган эди, — дейди Хорнянски. — Фашист босқинчилари бутун биноларни яксон қилишди. Бизнинг касалхона ҳам бузилди. Касалхона орқасидан ўрмон бошланарди. Ўрмонни совет қўшинлари эгаллашди. Касалхонага эса немислар ўрнашиб олишганди. Даҳшатли жанг бўлди. Гитлерчилар касалхонадан ҳайдаб чиқарилганида ундан вайронагина қолган эди. Ярадорларни интернатларга, хусусий уйларга, хуллас қаерда бўш жой бўлса ўша ерга ётқизишга тўғри келди.

Хорнянски совет врачларининг ёрдами ҳақида, айниқса доктор Александр Кириллов ҳақида ҳаяжон билан гапирди.

— Менга касалхона мудирлиги вазифасини таклиф қилишди, — давом этди Хорнянски. — Пойтахтга кўчирмоқчи бўлишди, бироқ мен рози бўлмадим. Чунки, ўз шаҳримга, шу ердаги кишиларга жуда ҳам ўрганиб қолган эдим...

Хорнянскилар оиласи Будапештга кўчиб ўтди. Бу ерда Шари Марказий кутубхонада илмий ходим, Кати фотомухбир бўлиб ишлашяпти. Кичик Карой бўлса техникумни тугатди. Оила бошлиғи Карой Секешфехерварнинг янги районида яшаяпти. Будапештга ўз оиласи ёнига шанба-якшанба кунлари бориб туради.

Хорнянскилар ҳозир ҳам Мария Фортус ва Лидия Мартишенколар билан хат ёзишиб туришаркан. Дарҳақиқат, Лидия ҳозир эрининг фамилиясида. Совет Армиясининг собиқ жангчиси, Ватан уруши ордени кавалери, Украина, Венгрия, Австрияни жанг билан босиб ўтган Лидия Безенькова ҳозир Евпаторияда истиқомат қилади. У санаторийда ишлаяпти. Уруш ветерани бўлган эрининг касби ҳам жуда оддий. У «Юбилейний» болалар санаторийсида бош ошпаз. Бундан бир неча йил бурун Совет Иттифоқига келишган Карой билан Шари уларнинг азиз меҳмони бўлишди.

— Лидия ҳам бизникига келган эди, — дейди Хорнянски, — энди бўлса бизнинг катта байрамимиз — республика озод қилинганининг 25 йиллигида Лидия билан Мария Фортусни кутяпмиз. Улар Секешфехерварнинг фахрий граждани бўлиб сайланардилар.

Биз венгерларнинг «Альба Регия» фильмини эслаймиз. Унга Лидия Мартишенко тарихи асос қилиб олинган. Бу фильм Москвада ўтган халқаро кинофестивалда кумуш медаль билан тақдирланди. У жаҳоннинг 50 мамлакати экранларида қўйилаётир. «Картина жуда яхши чиққан, — жилмаяди доктор, — лекин ташвиш ҳам бўлди: хотиним ҳали ҳам разведкачи қиз ролини ўйнаган Татьяна Самойловадан мени рашк қилади!»...

Хорнянски беморлар ёнига шошилишарди. Биз хайрлашдик.

И. ПАНОВА,
АПН махсус мухбири.

ПРОГРЕССИВ СИЁСАТ МАЪҚУЛЛАНМОҚДА

ДЕҲЛИ. (ТАСС). Ҳиндистондаги 14 та энг катта хусусий банкни қайтадан национализация қилиш тўғрисидаги қонун лойиҳасини Ҳиндистон парламентининг халқ палатаси маъқуллади.

Маълумки, ўтган йили июль ойида Индира Ганди ҳукумати жами депозити 40 миллиард рупиядан ошиқ бўлган ана шу банкларни национализация қилган эди. Бироқ, демократик жамоатчилик кенг кўламдаги иқтисодий туб ўзгаришларни амалга ошириш йўлида муҳим қадамлардан бири деб баҳолаган бу тадбирга шаддий реакцион «Сватантра» ва «Жан Сангх» партиялари қутуриб ҳужум қилдилар. Ҳиндистон миллий конгресс партиясидан ажралиб чиққан ўнг «Конгресс ташкилоти» билан тил топишган шу кучларнинг тазйиқи остида Ҳиндистон олий суди ўтказилган ана шу тадбирни 1970 йил бошида «ҳақиқий эмас» деб топди.

Бироқ, Ҳиндистон жамоатчилигининг кенг қатламлари олий суднинг бу қарорини кескин қоралади. Деҳлида ва мамлакатнинг бошқа бир қанча катта шаҳарларида бўлиб ўтган оммавий намойишлар Ганди ҳукуматининг сиёсатини қўллаб-қувватлади.

Ҳиндистон президенти В. В. Гири конституцияга мувофиқ ўзига бериб қўйилган ваколатларга биноан, энг катта хусусий банкларни қайтадан национализация қилиш тўғрисида фармон чиқарди. Ана шу фармон Ҳиндистон парламентининг 20 февралда очилган бюджет сессиясига тақдим этилган эди. Депутатларнинг кўпчилиги бу фармонни қўллаб-қувватладилар.

Ҳиндистон сиёсий доираларида шуни айтишмоқдаки, қайтадан национализация қилиш тўғрисидаги қонуннинг қабул қилинганлиги Индира Гандининг миллий экономикани соғломлаштириш ва монополиялар таъсирини чеклашга қаратилган сиёсатини мамлакатнинг прогрессив жамоатчилиги қўллаб-қувватлаётганлигидан далолат беради.

РИМДА НАМОЙИШ

РИМ. (ТАСС). Беневенто вилояти аҳолисидан 1500 киши Римда намойиш ўтказди. Улар ўзларининг фожиали тақдирига маъмурларнинг эътиборини жалб этмоқ учун неча юз километр йўл босиб, Италия пойтахтига келишди. Бундан қарийб саккиз йил илгари 1962 йилнинг август ойида бўлган кучли зилзила натижасида Беневенто вилоятининг катта бир қисми вайрон бўлган эди. Ана шу район аҳолисининг кўпчилиги ўша вақтдан буён пала-партиш қурилган баракларда азоб чекиб келмоқда.

Намойишчиларнинг делегациялари зилзиладан зарар кўрган кишиларга дарҳол ёрдам бериш тўғрисидаги талабномани ҳукумат вакилларига топширдилар.

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

ШУЪЛА СОЧУВЧИ... БАЛИҚЛАР

Тинч океан балиқчилик институтининг коллекцияси йил сайин бойиб бормоқда. Денгизчилар океаннинг шимолий қисмида ажойиб ҳодисани кузатдилар: сувнинг остида қандайдир бир шуъла таратувчи қатлам бор эди. Бу жойлардан анчоус балиқлари тутиб келтирилиб, текшириб кўрилди. Бу қимматбаҳо балиқ ўзидан шуъла таратиб турар экан. Сувнинг пастки қатламларида ана шундай балиқлардан жуда кўп бўлиб, улардан тарқалган шуъла «кўкиш булутга» ўхшаб товланиб туради. Ихтиологлар лабораторияда анчоуснинг шуъла сочувчи органларини ўргандилар. Бу кичкина балиқчаларнинг «прожекторлари», «рефлекторлари» ва ҳатто «линза»лари ҳам бор экан. Бу ердан бошида «чироқчаси» ялтираб турадиган удилчик балиқлари ҳам топилди.

МУЗ «ТЕЛЕГРАФ»

Антарктикадаги музликлар дунёнинг бошқа қисмларида бўлиб турадиган табиий ҳодисаларни жуда яхши «сезиб» туради. Ленинград олимлари Антарктика музларида бошқа жойларда бўлаётган портлашлар, бўронлар, оқимлар акс этишини аниқладилар. Юзлаб километр узоқликда «туғилаётган» муз айсберглар ҳам музнинг «мембрани»да акс этиб туради. Ҳозир сейсмографлар музликларнинг ана шу сифатларидан фойдаланиб Ер куррасининг бошқа қисмларида бўладиган зилзилаларни аниқламоқдалар. Бу музликлар синоптикларга ҳам ҳаво оқимининг йўналишларини аниқлашда катта ёрдам бериши аниқ.

Спорт

КУЧЛАР ТЕНГЛАШДИ

Тошкентдаги «Саёҳат» меҳмонхонасида эркаклар ўртасида ўтказилаётган Бутуниттифоқ шахмат чемпионатининг ярим финал мусобақалари давом этмоқда. Финалга йўлланма олиш учун курашнинг 7-туридан кейин тошкентлик Г. Власов пешқадамликни бой берди. Энди етти имкониятдан кейин 4,5 очко тўплаган тўрт киши — тошкентлик Е. Мухин, самарқандлик Э. Воронов, киевлик О. Симович ва одессалик Р. Пельцлар кучлари тенглашган ҳолда баробар боришмоқда.

С. ҲАМИДЖОНОВ.

БРОНЗАНИ МЕҲМОНЛАР ОЛДИ

Чирчиқ шаҳрида 20 километр масофада ўтказилган марафон мусобақасига Тошкент шаҳри, Бухоро, Фарғона, Андижон, Тошкент, Самарқанд областлари ва қардош республикалар спортчилари қатнашди. Фахрий спорт мастери Владимир Гурьянов 20 километр масофани биринчи бўлиб босиб ўтди. Чирчиқлик спорт мастери Б. Кочетков маррага иккинчи бўлиб келди. Учинчи ўринни тожикистонлик А. Абдусатторов олди.

Марафонча югуришда маррага биринчи бўлиб Андижон областининг вакили спорт мастери М. Мугатаров келди. У 42 километр 195 метр масофани 2 соат, 31 минут, 26 секундда босиб ўтди. 2-ўрин бухоролик В. Кузинга ва учинчи ўрин Гомеллик марафончи В. Бойкога берилди.

Команда ҳисобида биринчи ўринни Тошкент области спортчилари, иккинчи ўринни эса Бухоро область вакиллари олди.

ТОШКЕНТЛИКЛАР ОЛДИНДА

Пойтахтдаги армия спорт клубида волейбол бўйича мамлакат чемпионати мусобақалари давом этмоқда. Биринчилик учун кураш иккига бўлинган ҳолда олиб борилаётир. Чемпионат иштирокчилари Тошкентдаги бугунги ўйингача 2-тур мусобақани Донецк ва Краснодар шаҳрида ўтказишган эди. Бунда республикамиз спорт шарафини ҳимоя қилаётган «Автомобилчи» командаси 9 очко билан учинчи ўринда қолганди.

Командамиз биринчи учрашувда «Динамо» (Воронеж) билан жанг қилиб 3:1 ҳисобида ютди. Мусобақанинг иккинчи куни ҳамшаҳарларимиз Свердловскнинг «Уралочка» командаси устидан 15:13 ҳисобида ғолиб келдилар. Қолган учрашувлар: «Динамо» (Краснодар) — «Спартак» (Харьков) — 3:0, «Спартак» (Ленинград) — «Динамо» (Воронеж) — 3:1, «Спартак» (Донецк) — «Спартак» (Иркутск) — 3:1 ҳисобида ўтди. Учинчи куни «Автомобилчи» — «Спартак» (Л.) 3:1 бўлди.

У. ШОҲАФИЗОВ.

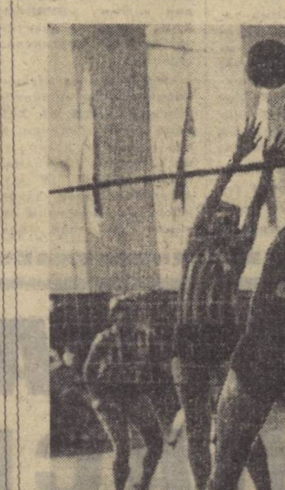

Суратда: «Динамо» (Краснодар) ва «Спартак» (Харьков) командалари учрашуви.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

РАДИО БУГУН

6.15 — Тонгги концерт. 8.25 — Эстрада куйлари. 9.30 — Най тароналари. 9.50 — «Изланиш самаралари» (тожикча). 11.15 — Буюк ғалабанинг 25 йиллиги олдидан. Ракетачи Керез Сейдаҳматов деган очерк (русча). 11.30 — Шўх оҳанглар. 13.30 — Ренар, Армен, Монтан, Азнавур ижросида қўшиқлар. 15.15 — «Америка — америкаликлар кўзи билан» деган эшиттириш. 16.10 — Ёшлар учун музикали соат. 16.50 — «Правда» газетасининг обзори. 17.00 — И. Акбаров. «Почта» симфоник поэмаси. 18.00 — Илмий-атеистик темаларда эшиттириш. 18.10 — Рақс куйлари. 19.20 — Радио эшитувчиларнинг талабларига мувофиқ концерт (татарча). 20.00 — ФУТБОЛ. СССР биринчилиги. «ПАХТАКОР» — ЦСКА. «Пахтакор» стадионидан олиб эшиттирилади. 20.45 — «Ўзбекистон қурилишларида» радиожурнали (русча). 21.10 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 21.40 — Сиёсий билимлар радиоуниверситети. 22.30 — «Янги ёзиб олинган асарлар». К. Симонов. «Тўртинчи» (радиоспектакль).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

10.55 — Тошкент кўрсатади. 11.00 — Болалар учун телетеатр. 11.50 — Бадиий фильм. 13.00 — Москва кўрсатади. 13.45 — «Муму» (бадиий фильм). 17.55 Тошкент кўрсатади. Рус тилида 18.00 — Телеянгиликлар. 19.00 — Футбол бўйича СССР биринчилиги: «ПАХТАКОР» — ЦСКА. Ўзбек тилида: 20.45 — Кўкламги экиш — биринчи имтиҳон. 21.00 — «ҲАЁТ ВА САҲНА». 22.00 — Москва. Интервидение. Хоккей бўйича жаҳон чемпионати: СССР — ЧССР. 02.15 — Футбол бўйича СССР биринчилиги «ДИНАМО» (Тбилиси) — «СПАРТАК» (Москва).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — Тошкент. Ўқув кўрсатувлари. 20.00 — Москва кўрсатади. 22.00 — Тошкент кўрсатади: «Бир планетада» (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — Тошкент кўрсатади. 20.30 — Ёшлик давраси. 21.00 — «Булутли тонг» (бадиий фильмнинг 3- серияси).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 27/III да Доктор Айболит (кундузи). Лайли ва Мажнун (кечқурун). 28/III да Этик кийган мушук (кундузи). Травиата (кечқурун). 29/III да Зулматдан зиё (кундузи). Севги тумори (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 27/III да Қонли сароб (кечқурун). 28/III да Олтинчи июль (кундузи). Олтин девор (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 27/III да Навоий Астрободда (кундузи). Қайнона (кечқурун). 28/III да Ажаб савдолар (кундуз ва кечқурун).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 27/III да Освенцим жаллодлари. 28/III да Баҳс. 29/III да Баҳс.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «СУВДАГИ ЖОЗИБАЛАР» янги аттракциони.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 27/III да «ШЕЪРИЯТ КЕЧАСИ».

КИНО

Доктор Гомернинг укаси — «СПУТНИК» (тоқ соатларда). «ЧАЙКА». «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Македонча тўй — «СПУТНИК» (жуфт соатларда). САНЪАТ САРОЙИ. «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Тилла зирак (ўзбек тилида, кундуз соат 12 да). Сангам (ўзбек тилида, кундуз соат 2.20 минут ва кеч 6 да) — НАВОИЙ номли.

Ҳиндулар суянчиғи — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Гўзал маликам — «МОСКВА» (кундуз соат 2 да).

Қирқ биринчи йил олмалари — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11 да).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аппарати партия бюроси ва маҳаллий комитети Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг лектори Ф. Б. Ориповга акаси

Абдусалом ОРИПОВнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдирадилар.

Ўзбек Совет Энциклопедияси Бош редакцияси коллективи Санъат ва архитектура илмий редакциясининг катта илмий муҳаррири Пўлат Тўраевга отаси

Тўра ТИЛАБОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337233. Партия турмуши — 333469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 331216. Саноат капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ, Андижон — 48—85, Бухоро 3—31—42, Қарши — 38—42, Нукус — 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Урганч 34—55, Гулистон — 22—09.

№ Г. — 72. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Р. 02369.